

Ladonja

VJERSKI INFORMATIVNO-KULTURNI LIST | BR. 6/401 | GODINA XXXVIII | CIJENA 10 KN

LIPANJ 2019.

**„Molite dakle gospodara žetve da
pošalje radnike u žetvu svoju.“ (Mt 9,38)**

Poštovani čitatelji,

mjesec lipanj svakako je prebogato vrijeme lijepim i važnim blagdanima. Ove smo godine u mjesecu lipnju proslavili blagdane Duhova i Tijelova koji se svećano slave u svim našim župnim zajednicama. A tu su i blagdani svetaca, poglavito sv. Antuna Padovanskog i rođenje sv. Ivana Krstitelja, pa i Sv. Petar i Pavao, koji se posebno slave u mjestima koji ove svetce štuju kao svoje zaštitnike. Ovaj broj Ladonje sve to nastoji pratiti kako i priliči ovom vremenu. U ovom smo broju također željeli istaknuti jedan važan događaj i za našu Porečku i Pulsku biskupiju, a to je pedeset godina od uspostave Riječke metropolije koja je obilježena 15. lipnja na blagdan sv. Vida u Rijeci. Događaj, koji smo, također, posebno željeli istaknuti jest svećeničko ređenje četvorice mlađih koji su se odvazili krenuti putem svećeništva, a koje smo proslavili 8. lipnja u pulskoj katedrali. Taj događaj svakako pripada događanjima u našoj Crkvi, koji, čak i mi vjernici, uzimamo kao nešto normalno, svakidašnje što se događa svake godine. Nismo svjesni da je svako ređenje veliki Božji dar za našu sredinu. Taj bi događaj u svima nama trebao probuditi osjećaj zahvalnosti pre-

ma svima, i obiteljima i zajednicama pa i osobama koje su pomogle da se i danas mladi odazovu na Isusov poziv i da su spremni raditi na Njegovoj njivi. Tim više što se upravo u današnje vrijeme suočavamo sa stavovima naših vjernika da svi imaju pravo imati svećenika, koji će biti baš onakav kakva oni žele i kakav njima odgovara i koji će upravo njima biti na usluzi posebno onda kada njima treba. Zbog takvoga se stava treba barem ponekad pitati: „A što sam ja učinio da u ovoj mojoj sredini ili čak obitelji nikne jedno svećeničko ili redovničko zvanje?“ Ono što svakako svi možemo učiniti jest molitva, i to molitva povezana sa životom kako bismo doprinijeli da mentalitet u kojem živimo postane kršćanski. To bi bio važan doprinos brizi za život Crkve kako bismo se i ubuduće mogli nadati novim duhovnim zvanjima.

Evangelje po Luki, koje čitamo XII. nedjelje kroz godinu, svjedoči da je Isus u jednom trenutku pitao učenike: „Što govori svijet tko sam ja?“ Kada su oni odgovorili kako neki misle da je Ivan Krstitelj ili Ilija ili neki od drevnih proroka, što je za Isusa trebao biti kompliment, On postavlja drugo pitanje: „A vi što vi kažete tko sam ja?“ Na što Petar odgovara: „Krist – pomazanik Božji.“

Poštovani čitatelji, to pitanje Isus postavlja i svakome od nas i svatko od nas neće prvenstveno riječima već životom pokušati odgovoriti na to pitanje. Na to

je pitanje nastojao odgovoriti i velečanski Božo Milanović prije sedamdeset pet godina kada se odazvao na svećeničku službu. Velečanski Božo, koji nas je 15. lipnja napustio i prešao u život vječni, podsjeća nas na mnoge svećenike, koji također više nisu s nama, jer su se preselili u vječnost, ali su ostavili itekako duboke tragove svoga svećeničkog života i djelovanja. Za sve njih, vjerujemo, Isus Krist bio je put, istina i život. Njegovim su putem nastojali ići ne zato jer je najlakši, znali su da je to put križa i kalvarije, ali su i vjerovali da jedino taj put vodi u život koji nikada ne prestaje. Za njih je Isus Krist uvijek bio istina, pa i onda kada su se raznorazne istine nudile. Za njih je Isus Krist bio život koji su nastojali živjeti služeći onima koji su mu bili povjereni. Nadam se da će i naši mladomisnici u njima vidjeti pravi primjer, da će i oni odgovoriti svojim svećeništvom na Isusovo pitanje. Vjerujem da će njihov odgovor biti riječi utjehe i nade, pa i onda kada te nade i utjehe bude drugima ponestalo, da će i svoje križeve znati danomice nositi kako Isus poziva jer će upravo to biti najbolji primjer onima kojima će u svom svećeničkom životu služiti.

S tom nadom i vjerom uime uredništva Ladonje od srca čestitam našim mladomisnicima i neka ih u budućem svećeničkom životu prati obilje Božjeg blagoslova!

Papa potaknuo na molitvu za svećenike

Papa Franjo je u molitvenoj nakani za lipanj potaknuo na molitvu za svećenike. Nisu svi savršeni, no mnogi se posvećuju do kraja, darujući se ponizno i radosno – rekao je Sveti Otac u video poruci koju je objavila Papina svjetska molitvena mreža. To su svećenici koji su bliski – istaknuo je – raspoloživi marljivo raditi za sve. Zahvaljujemo za njihov primjer i svjedočanstvo. Molimo za svećenike kako bi se u trezvenosti i poniznosti svojega života, djelatnom solidarnošću zauzeli osobito za naјsiromašnije.

Tijekom svojeg pontifikata papa Franjo se više puta usredotočio na lik prezbitera. Na susretu s rimskim župnicima, 6. ožujka 2014. godine, naznačio je sliku Dobrog Pastira i naglasio da je svećenik čovjek milosrđa i suosjećanja, blizu svojim ljudima i sluga svima. Svećenik je pozvan imati srce koje je sposobno ganuti se.

Prigodom jubileja svećenika, 3. lipnja 2016. godine, Papa je napomenuo da je srce svećenika probodeno Gospodinovom ljubavlju, zato ne gleda više na sebe, ne smije gledati na sebe, nego se okreće Bogu i braći. U propovijedi, na misi posvete ulja, 29. ožujka 2018. godine, Sveti Otac je podsjetio da prema svećeniku, koji hodi među svojim ljudima u bliskosti i nježnosti dobrog pastira, Božji narod osjeća nešto posebno, što osjeća samo u Isusovoj prisutnosti.

Na temelju posljednjih podataka Statističkog godišnjaka Katoličke Crkve, u 2017. godini u svijetu je bilo 414.582 svećenika. Svećeničkih kandidata bilo je više od 115.000. Od tog ukupnog broja u svijetu, u Europi ih je bilo 14,9 posto, na američkom kontinentu 27,3 posto, u Aziji 29,8 posto i u Africi 27,1 posto. (Izvor: <https://www.vaticannews.va>)

IMPRESUM

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač:

Biskupski ordinarijat Porečke i Pulskog biskupija
Glavni urednik: Vilim Grbac

Uredništvo: Blaž Bošnjaković, Vilim Grbac,
Ilija Jakovljević, Tomislav Milohanić

Adresa uredništva:

Dobrilina 6, 52000 Pazin, tel: 052/624-342
ladonja@biskupija-porecko-pulsa.hr
ladonja@josipturcinovic.com

List izlazi 12 puta godišnje

Grafičko oblikovanje i priprema: David Ivić
Tiskar/Nakladnik

JOSIP TURČINOVIC d.o.o.

Dobrilina 6, PAZIN

Broj i naziv ţiro računa:

ISTARSKA KREDITNA BANKA UMAG d. d.

IBAN: HR7023800061147003243

Uplate iz inozemstva izvršiti na:

JOSIP TURČINOVIC d.o.o.

Dobrilina 6, PAZIN

IBAN: HR7023800061147003243

BIC/SWIFT: ISKBHR2X

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovica: Svećeničko ređenje u Puli

Sveta i svjetovna ljubav

U17. poglavlju Ivanova evanđelja čitamo Isusovu velikosvećeničku molitvu. Tekst je tako nazvan jer u njemu Isus koristi liturgijski rječnik, u kojem se posebno ističe riječ „posvetiti“. Isus Moli Oca da posveti njegove učenike, u Istini njegove Riječi.

Riječ „posvetiti“, na grčkom „*hagiao*“, a na latinskom „*consacrare*“, etimološki je povezana s riječju „svet“, ili „svetost“, grčki *hagios* ili latinski *sacrum*. Koncept svetoga u Hebrejskoj Bibliji izriče se riječju „qodesh“, ili „qadoš“, a u pravilu svetost je karakteristika Boga, koji je po svemu različit od svijeta. Posvetiti nekoga ili nešto znači učiniti ga Božjim, drugačijim od svijeta.

I dok se ovdje obraća Bogu i predaje mu svoje učenike, u drugim tekstovima Ivanova evanđelja Isus izravno poziva učenike da vrše zapovijed ljubavi: da ljube jedni druge kako je On njih ljubio. A On ih je ljubio bezuvjetno, bez obzira na njihove slabosti: tako je tijekom Posljednje večere, oprao noge svima, pa čak i Judi.

Gesta pranja nogu samo je slika bezuvjetna davanja, koje kasnije Isus izriče i lomljennjem i dijeljenjem kruha. A smrt na križu ispunjenje je toga darivanja. Učenici počinju razumijevati Kristovu ljubav tek po Uskršnju.

Kasnije im postaje jasnije koliko su oni svi, od prvoga do zadnjeg, od Petra do Jude, zapravo nedostojni Kristove ljubavi. No, njihova nedostojnost, kao i naša nedostojnost danas, za Krista nije bila prepreka. Naprotiv, shvaćajući da čovjek u svijetu može voljeti samo nesavršeno i ograničeno, Krist daje primjer savršena i beskrajna davanja, u svetosti.

Isusovi učenici spoznaju vlastitu nedostojnost i njegovu veličinu, kao svjedoci muke, smrti i uskršnjuća. Kao Kristovi svjedoci kasnije pozvani su biti znak svete ljubavi u svijetu, kao Crkva. I njihova ljubav mora biti jedina spona, najjači medij, savršen oblik komunikacije po kojoj će drugima sve biti jasno. Jer svetost je beskompromisna i privlačna.

Isus ih poučava da svrha ljubavi nije da očituje njihovu mudrost, herojstvo ili dobrotu, već djelo Kristovo u njima. Samo tako oni mogu biti svjedoci Božji: jer kad bi u njihovoj dobroti drugi prepoznivali samo svjetovni humanizam, pa čak i najuzvišeniji, ostali bi zakinuti za svjedočanstvo da Bog od svakoga, ali baš od svakoga može učiniti svjedoka svoje svete ljubavi i mudrosti.

Zato ih Isus posvećuje Bogu i zato sebe posvećuje za njih: Njegova ljubav nije tek sentiment ili dobro djelo,

nego uzvišeno davanje u kojem On svoje stavlja pred Boga, čini ih Božjima. Tako postaje jasno da snaga naše ljubavi nije u našoj snazi – nego u Božjoj milosti. Kad nas Božja ljubav preplavi, tek tada smo kadri ljubiti druge. A naša se snaga očituje u volji da prihvativimo Božju ljubav, ustupimo mjesto Bogu tamo gdje je prije bio naš ego te postanemo prostor u kojem Božja ljubav odjekuje. I nije to praznina koja samo odjekuje zvukom, nego veličanstveno prostranstvo u kojem ječi Božji glas.

I tu razumijemo Isusove riječi, kojima on moli Boga da „svi budu jedno“: Isus, poslan od Oca, utjelovljuje njegovu ljubav, a njegovi učenici, posvećeni u Istini, djelo su te ljubavi u svijetu. Ako su nadahnuti ljubavlju i vrše ju do kraja, njihova djela jasno svjedoče Krista, bez ijedne riječi. Tada ih drugi prepoznaju kao svete, Kristove učenike, kao one koji su kadri ljubiti svojega neprijatelja i progonitelja, koji bezuvjetno praštaju i zaboravljaju zlo, ne raduju se nepravdi, a raduju se istini. U takvoj dosljednosti, poniznosti i dobroti prepoznaje se Božje djelo i rađa se nada da Bog i u našem životu može učiniti čudo svoje svete ljubavi.

75. obljetnica svećeništva - vlč. Božo Milanović

Vlč. Božo Milanović, svećenik Porečke i Pulskog biskupije, koji je blago u Gospodinu preminuo 15. lipnja 2019. u Svećeničkom domu u Puli, desetak dana prije svog prelaska u vječnost, proslavio je 75. obljetnicu svećeništva. Jubilej je, prema želji slavljenika, obilježen u krugu zajednice Svećeničkoga doma Betanija u kojem je živio od umirovljenja, od 2009. godine.

Život u teškim vremenima

Misno slavlje predvodio je vlč. Milan Milovan, uz koncelebraciju slavljenika te svih okupljenih svećenika. Misi je naznačilo osoblje Doma Betanija te slavljenikova nećakinja Gracijela Marić. Predslavitelj je na početku te zahvalne mise za visok jubilej naglasio kako je vlč. Milanović svoj život proživio u teškim vremenima naše domovinske povijesti, proživio je Drugi svjetski rat, težak pritisak u poslijeratnim vremenima i mnoge druge nedaće koje su donosile razne epohe. Veći dio svoga svećeničkoga rada služio je u veoma teškim ekonomskim i prostornim uvjetima, napomenuo je predslavitelj. Naime, župe u kojima je bio veći dio svoga svećeničkog života smještene su na sjeveroistoku Istre, pod obroncima Učke, u predjelu koji je u prošlim vremenima bio prometno poprilično teško dostupan.

63 godine župnik na istim župama

Vlč. Milanović rođen je 23. travnja 1920. godine u Kringi, u Pazinskom dekanatu. Svećeničku je formaciju stekao u Trstu gdje je za svećenika zaređen 4. lipnja 1944. Nakon ređenja služio je 2 godine u župama Lanišće, Brest i Slum. Od 1946. do umirovljenja, 2009., bio je župnik u župama Dolenja Vas, Boljun i Vranja, pune 63 godine. Od umirovljenja, u dobi od 89 godina, živio je u Svećeničkom domu u Puli gdje je dane provodio u molitvi s krunicom u ruci.

Generacija bl. Miroslava

Sa svojih 99 godina bio je najstariji svećenik Porečke i Pulskog biskupije, generacija je bl. Miroslava Bulešića, 20 dana stariji od njega, i uvijek ga se rado sjećao. Spominjući se krvave krizme, ispričao je da je toga dana i on trebao biti onđe, toga kognog „24. kolovoza 1947. bila je nedje-

lja, želio sam najprije izvršiti svoje obveze prema župama kojima sam upravljao kako bih poslije toga na miru mogao posvetiti vrijeme posjetu drugoj župi, Lanišću“, ispričao je vlč. Milanović. No, spletom okolnosti, voljom Božjom, nije dospio onamo jer, eto, vidimo da je u Božjem planu bilo da pozivi dug život kao Kristov svećenik.

U svećeničkom domu Betanija trenutno boravi 11 umirovljenih svećenika. Prava je to riznica mudrosti, one koja se skuplja s godinama, a nadasve iskustvom. Ti su svećenici, zajedno s našim dragim pokojnicima, svećenicima i laicima koji su svoje živote uložili u ovu našu mjesnu Crkvu, naša povijest, koja je omogućila da dođemo do onoga što danas imamo i čime se dičimo. Na nama, današnjim generacijama, ostaje da tu slavnu povijest, i sve ono što smo primili, oplemenimo i posvetimo, bespōstedno se darujući poput njih, i to bogatstvo predamo nekim budućim naraštajima.

ŠTO NAM PORUČUJU EUROPSKI IZBORI?

Koliko hrvatsko biračko tijelo drži do nekih elementarnih etičko-moralnih načela kod ljudi koji se profesionalno bave politikom, vidi se iz jednostavne činjenice kako taj narod glasuje na izborima. Izgleda da je kod izlaska na birališta još uvijek glavni argument nekakav tzv. „lokal-patriotizam“ ili isprazna zaklinjanja kandidata na izborima u svoje poštenje, svoju želju za iskorjenjivanjem korupcije, svoje zaklinjanje u politiku kao služenje općem dobru. Jednom riječju, vjerujemo onim političarima koji se predstavljaju kao nekakva alternativa postojećem sustavu, sasvim neovisno o tome imaju li njihovi argumenti ikakvu utemeljenost. U Istri, naprimjer, vrijedi ona poznata fraza „glasujmo za naše“ bez obzira na to jesu li se dosad iskazali, kako su se ponašali, jesu li služili općem dobru ili prvenstveno sebi i svojoj stranci. Slično se događa i u ostalim hrvatskim regijama, ali i na parlamentarnim izborima.

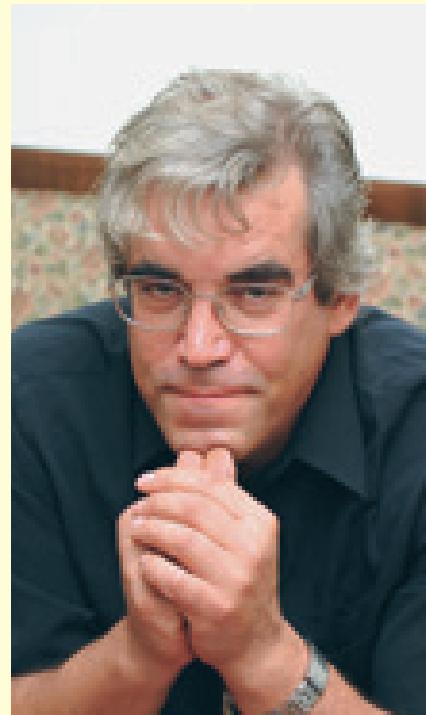
Kakvi su „naši“ političari?

Tako smo mi u Istri ostali neugodno iznenadjeni kada se jedan istaknuti istarski političar, pulski gradonačelnik, u zaista neprimjerenu izdanju pojavio na glasačkom mjestu prigodom izbora za Europski parlament. Na pitanja novinara nije dao nijedan suvisao odgovor. Očito je da te izbore nije ozbiljno shvatio. Očigledno nije bio u normalnu stanju, a o čemu se radilo, zna samo on. No, kada mladi čovjek, koji od budućih hrvatskih predstavnika u Bruxellesu očekuje za sebe i svoju obitelj neku svjetliju budućnost, vidi tko stoji iza kandidata na izborima, hvata ga opravdana panika. Onaj minimum koji očekujemo od svakoga političara primjereno je ponapanjanje kada su u pitanju važne stvari kao što su to izbori. A toga ovoga puta nije bilo. Možda i zato jer je ishod glasovanja ovdje u Istri bio otprije poznat

pa je jednom političaru svejedno kako će se pojaviti u javnosti. On zna da će njegov kandidat pobijediti. Dobro da ne dođe na glasačko mjesto, dakle, u službenoj funkciji, u pidžami i pospan. Ne daj, Bože, da se takav ispad dogodio nekom svećeniku dok je služio misu. Potrošile bi se tone crnila za pisanje o toj sramoti, a vjerojatno bi to bila i jedna od glavnih tema na društvenim mrežama. Kod nas u Istri i to bezbolno prolazi. Bitno da je netko „naš“ pa čemo onda za naše stranputce i promašaje kriviti Europsku uniju i njezine političare!

Borba za europske fotelje

Ništa manje nije rječit i onaj slučaj koji se događa u stranci Živi zid oko pitanja tko će od njih sjediti u europskoj fotelji. Podsjetimo se: to je stranka koja se zaklinje u poštenje svojih pripadnika, zalaže se za borbu protiv korupcije, kritizira sve i svakoga tko im nije povoljni, tvrdi da im finansijska strana političkoga angažmana nije važna jer se oni brinu samo za one najsirošnije, svoj imidž gradi na nekakvim jeftinim spektaklima izbacivanja iz sabornice itd. Sada smo doznali da se oni međusobno krvavo bore za to tko će imati plaću od osam tisuća eura u Europskom parlamentu. Raspadaju se zbog sjedenja u europskoj fotelji, oni kojima finansijska naknada za politički rad tobože nije bitna. Tko će pametan povjerovati da će itko iz ove stranke, kao hrvatski predstavnik u Bruxellesu, na umu imati sveopće hrvatske interese? Ovdje je stvarno na djelu jeftin populizam s ciljem osobnoga karijerizma koji donosi najviše osobne koristi. Pa zar se onda smijemo čuditi što ogroman broj hrvatskih građana nije izšao na izbore? Ne, ne radi se uopće o nezainteresiranosti građana za to tko će ih predstavljati u Bruxellesu. Radi se o velikom razočaranju hrvatskih građana u ljudski i profesionalni profil ljudi koje šaljemo

u Europski parlament. Jer u Bruxellesu ne prolazi jeftin spektakl kakav se događa u Hrvatskom saboru. Ondje prolazi samo argumentirano branjenje i nametanje tema i sadržaja koji mogu biti korisni Hrvatskoj i njezinim građanima. Zar to obećava netko tko neprimjereno pristupi glasovanju ili netko tko se brine samo za svoj džep?

Politička odgovornost u pitanju

Ovo su samo dva primjera kako određeni političari u Hrvatskoj shvaćaju svoju službu kao „služenje općem dobru“. Teško da čemo mi, građani, u kratku roku nešto u tom smislu promijeniti. No, možda će jedna kritična masa građana početi ozbiljnije sagledavati i procjenjivati moralne kvalitete ljudi koje biramo kako bi nas predstavljali ili vodili. Ako je svojedobno njemački predsjednik države morao podnijeti ostavku samo zato jer je ljetovanje proveo u vikendici nekoga prijatelja, iako je kasnije oslobođen optužbe, valjda bi i u Hrvatskoj političar trebao snositi nekakvu odgovornost za svoje ponašanje, pogotovo kada je jasno da više brine o vlastitom džepu nego o dobrotobi države i građana. Ovaj kriterij trebali smo usvojiti još pri nastanku demokratske Hrvatske. Vjerujem da ni danas za tako nešto nije kasno inače će na neke sljedeće izbore izlaziti samo profesionalni političari koji će glasovati među sobom, a građani će se još više pasivizirati. Tko kaže da i to ne bi nekome odgovaralo?

Derani

Negdje u Bibliji piše: „...za glavu postavljam im djecu, dajem deranima da njima vladaju. Ljudi se glože jedan s drugim i svaki s bližnjim svojim; dijete nasrće na starca, prostak na odličnika te svatko hvata brata u očinskoj kući: ‘Ti imaš plašt, budi nam glavarom, uzmi u ruke ovo rasulo!’ A on će se, u dan onaj braniti: ‘Neću da budem vidar, nema u mene ni kruha ni plašta: ne stavljajte me narodu za glavaru.’“ (Iz 3, 4-7) Doći će vrijeme kad će „derani vladati ovim narodom“, kad će se svatko razuman sklanjati i bježati od dužnosti vlada-nja i upravljanja, kad će ljudi povlačiti drugoga za rukav: „Daj ti preuzmi vlast i upravljanje ovim narodom“; kad će lagati da su nesposobni za bilo koju dužnost i odgovornost samo da ih ne natjeraju da preuzmu vlast... U ovom trenutku kad se velik broj ljudi nadmeće i na razne zakonite i nezakonite, poštene i nepoštene načine, trudi doći do bilo kakva „trona“, to izgleda nemoguće i smiješno. Nestvarno! Ali ako otvorimo oči, vidjet ćemo što se iza brda valja, što nam se sprema. Ne spremaju to derani, to spremaju tobože ozbiljni ljudi, tobože razumni i humani političari. Derani će, samo kad dođe vrijeme i kad nitko više neće htjeti uzeći dirigentsku palicu u ruke, uzeti ono što će im biti predano, ostavljeno, prepušteno (njima) na milost i nemilost. Naravno da neće ozbiljno upravljati jer zato neće biti sposobljeni ni dorasli ozbiljnosti situacije. Zašto će biti tako? Jer će sva razumna vlast biti onemo-gućena pritiscima raznih skupina koje ne daju nikome vlast upravljanja, koje opstruiraju svaki pokušaj reda i rada, kojima je (valjda) nadahnuće anarhi-

ja... Nitko neće moći ništa činiti jer kad netko nešto započne, odmah će takvi ugušiti njegovu inicijativu (otprilike kao što sada rade neki u Hrvatskom saboru, kažu, koji prate, i u drugim parlamentima). Situacija se uporno okreće u tom pravcu. Krenulo je to-božnjom obranom „slabijega spola“: i kad je to opravdano, i kad su u pitanju realne činjenice, ali isto tako i kad je u pitanju histerija, i kad je u pitanju tjeranje „ženskoga inata“, i kad je u pitanju forsiranje „ženskih pravica“, ili jednostavno nadmetanje s muškarci-ma: nek’ se vidi tko je moćniji – fizička snaga ili lukavost. Sve se trpa u isti koš, sve jednakov vrijedna, jednakovo ugrožava. Pokušaj samo izraziti sumnju – mediji će te rastrgati još u padu! Istanbulska konvencija nametnuta je kao da će riješiti te probleme: nije se baš iska-zala kao uspješno sredstvo da dovodi potrebne k pameti: još se nije tinta od potpisa pravo ni osušila, a dogodila su se nova ubojstva i novo višestruko nasilje, ali je nametljivcima zato prošlo ono najvažnije: rodna ideologija. Brzo su prebacili težište užasa na drugo područje. Svoj su cilj postigli. Onda se pošlo braniti sve manjine od većine, a najsnažnije seksualne manjine. Ma ne smiješ ni pomisliti, a kamoli postaviti pitanje o regularnosti njihova ponaša-nja, njihovih izjava... Sve je to krimen, ugroza, neprijateljsko ponašanje, fo-bičnost, ali ono što oni rade, govore... ostaloj populaciji nije ni krimen, ni fobičnost, ni neprijateljstvo. Tko će se onda razuman, odgovoran usudititi prihvatići upravljanja ovim narodom?

Napokon, evo i djece! Uči ih se koja su njihova, dječja prava. I to oni pamte. Ali ne pamte dječje obvezе. Posežu za

svojim pravima. Uđeš u veliki market (bilo koji), kad odjednom „tuljenje“, urlanje, kričanje...da te prođu trnci. Odmah pomisliš da netko užasno maltretira dijete, da ga udara, savija mu udove... Potrciš spašavati nesretnika, a ono mali deran vrišti, baca se po podu, „tuli“, tuče majku svojim ručicama jer mu neće kupiti slatkiš ili igračku koju on hoće... A majka mora trptjeti njego-ve udarce i ne smije ga ni povući za uho, ni za kosu, niti jače njime „cuknuti“, niti ga udariti po stražnjici jer zna da su mnogi zaštitnici dječjih prava napeti i spremni i jedva čekaju izgred da ju mogu optužiti za nasilje nad dje-tetom... I ti se isti istovremeno zgražaju kako ne zna odgojiti dijete... Onda je tu drugi izum za mučenje roditelja, a zove se „plavi telefon“. Sustvno se upućuje djecu da ga koriste. Svrha mu je da djeca tuže (i prijavljuju) roditelje i druge starije osobe za maltretiranje i nasilje, ako ga ima. Zaista ima situacija kad je velika i jedina pomoći ugroženoj djeci. Ali što kad lukava djeca (ne samo velika nego i dosta mala) znaju manipulirati ponuđenom prilikom? Tko stoji s druge strane žice? Kako će roditelj, kojemu dijete više puta pozove policiju na vrata, odgajati to dijete? Neće li od straha da ne završi u zatvoru, pustiti neka sve ide kako mora ići? Neće li nastavnik koji ničim nije zaštićen, a verbalnim mjerama ne uspijeva stvoriti kreativno ozračje u razredu, svu ostalu djecu svojim nedjelovanjem maltretirati? Tko onda komu daje vlast? Nije li jedan od naj-većih zločinaca čovječanstva (Hitler) baš tom metodom došao na vlast? Nije li upravo on bio jedan od najvećih de-rana – nedorasla, nezrela osoba?

“Svećenik i žrtva isto su”

8. lipnja u pulskoj katedrali porečki i pulski biskup mons. dr. Dražen Kutleša predvodio je svečano euharistijsko slavlje na kojem je četvorici đakona: Darku Kovačeviću, Zoranu Cetiniću, Branimiru Šapini i Hrvoju Zaninoviću podijelio sakrament svetoga reda.

Uz sudjelovanje velikog broja svećenika, sudjelovali su vjernici iz naše biskupije, ali i iz drugih krajeva naše domovine. U prigodnoj homiliji, biskup je ređenicima, ali i svima prisutnima progovorio o tome što je zapravo svećenik, rekavši da je svećenik pozvan biti žrtva. Sve je prisutne potaknuo da mole za svećenike. Biskupovu homiliju donosimo u cijelosti.

Draga braćo i sestre, dok smo obavljali ove uvodne obrede za red prezbitera, želim s vama upravo o tome razmišljati i vidjeti što zapravo sve to znači, u prvom redu obraćajući se sebi, svećenicima, ređenicima, ali isto tako i vama, dragi vjernici.

Kada mi pogledamo što je svećenik bio u Starom zavjetu, primijetit ćemo jednu stvar: on je redovito žrtvovao različite životinje Bogu kao žrtvu, tj. prinosio je nešto Bogu što je bilo vrijedno i što je bilo propisano u židovskom zakonu. Ali vidimo da u Novom zavjetu dolazi jedna važna razlika: svećenik Novoga zavjeta, od Isusa Krista, ne žrtvuje ništa drugo nego žrtvuje samoga sebe. I to je ona velika i važna razlika za nas svećenike koji danas živimo u ovom vremenu. Možemo se zapitati što bi to konkretno značilo u naše današnje vrijeme koji živimo dvije tisuće godina nakon Isusa Krista. Odgovor na to pitanje možemo naći u današnjem drugom čitanju, to jest u Prvoj Petrovoj poslanici, drugo poglavlje, gdje izričito kaže da je Isus Krist došao na ovaj svijet i žrtvovao sebe zbog naših grijeha i da mi nje- ga slijedimo kako je on to činio. Tu se navode četiri važne stvari koje mi svećenici trebamo slijediti, žrtvovati se i biti oni koji će to provoditi u svom životu.

Oduprijeti se napasti grijeha

Prva stvar kaže se da je On onaj koji ne učini grijeha (usp. 1 Pet 2,22a). To jest, mi u prvom redu trebamo biti svećenici koji će se oduprijeti napasti

grijeha jer svećenik je onaj koji je žrtva i svećenik, to je jedno te isto. Ali da bi to mogao biti, čovjek treba živjeti u moralnom skladu i u čistoći. No, napasti dolaze u ovome svijetu s različitim strana, ne samo da vas, dragi vjernici, napadaju, nego napadaju i svakoga svećenika i svakoga čovjeka. Postavljamo sebi pitanje odakle dolaze napasti da bismo se mogli obraniti od tih napasti. Napasti dolaze od različitih ljudi. Mi živimo s različitim ljudima i nekada osjetimo da je s nekim ljudima, kad smo u njihovu društvu, daleko lakše grijesiti, dapače, oni nas potiču na grijeh i činjenje zla, bilo to u moralnom pogledu, bilo u kriminalnom i svakom drugom pogledu. I zato, dragi svećenice, trebaš birati društvo, s kojim ćeš se ljudima družiti da ne bi upao u napast, da bi izbjegao grijeh i da ti ne bi postala navika činiti grijeh.

Napasti koje dolaze od najbližih

Druga stvar odakle dolazi napast – ona nekada dolazi, začudo, od naših najbližih i onih koji nas najviše vole. Obično se to događa kada dijete ili čovjek ili žena želi nešto učiniti što misli da je po Božjem, što iziskuje neku veliku snagu i neko veliko odricanje i neku veliku hrabrost i onda nam naši najbliži jednostavno govore da to nije razborito, da trebaš puno žrtvovati, da trebaš puno učiniti, ali ipak je isplativije živjeti po osovsvjetskoj mudrosti, po nekim drugim pravilima. Moramo priznati da mnogi na tome i padnu jer ne ostvare onaj svoj poziv na koji ih je Bog pozvao. I zato molimo i razumijemo one koji tako čine, znamo da

trebaju činiti drugačije i pustiti svoju djecu, i ostale koji tako hoće živjeti, da žive po Božjem naumu.

Napasti koje dolaze od nas samih

Treća stvar odakle dolazi napast, najčešće, začudo, događa se kod mladića. Tako stari pjesnik Ovidije kaže: “Vidim dobro, odobravam ga, ali ipak zlo slijedim.” To jest, želim kao mlad čovjek slijediti ono bezakonje, želim činiti grijeh, ne vidim nikakva smisla, ali želim se protiviti autoritetima, želim se protiviti svojoj mami, svome tati, svim onima koji nešto znače, iz nekoga inata činim grijeh. To je većinom kod mlađih ljudi. Nadalje, te napasti dolaze od nas samih. Svatko je od nas po svojoj genetskoj strukturi sastavljen na drugačiji način i svatko od nas ima svoje sklonosti koje su različite od drugih. Ali redovito uvijek imamo neku, mogli bismo je nazvati, moralnu grešku gdje smo skloni nečemu da možemo pasti u napast. I zato svatko od nas najbolje zna gdje se njemu to događa, kada mu se događa i što mu se događa.

I zadnja stvar jest da padamo u napasti, da te napasti dolaze od neke naše najjače osobine. To jest, ako je netko velik intelektualac i završio je visoke škole, ili poznat pjevač, nogometar, obično najviše pada tamo gdje je nasigurniji. I najveće su utvrde pale tamo gdje nisu bile zaštićene jer su svi mislili da su tu neosvojive. Zato, dragi svećenici, pazite jer Sotona kruži i gleda kako vas zavesti. I upravo to je prva žrtva svakoga svećenika: mora biti moralan čovjek i mora imati svoj moralni integritet kako bi drugim lju-

dima mogao s autoritetom govoriti jer ako sam padaš u napasti i činiš grijeh, onda te ljudi neće ozbiljno shvaćati i neće vjerovati u ono što činiš.

"Vi ne trebate biti tvrdnja istine, nego činjenica istine"

Drugu stvar što je nalazimo u Poslanici svetoga Petra jest da Njegova usta laži nisu izustila (usp. 1 Pet 2,22b). To jest, mi trebamo biti oni koji će štititi istinu. Istину pod svaku cijenu, i onu istinu koja je pisana i velikim slovom i malim slovom. Mi dobro znamo, u teologiji i filozofiji naučili smo, što znači istina, to jest podudaranje razuma i stvari, uskladivanje stvari ili razuma i sve ono drugo što su nas naši profesori učili, od one logičke i ontološke istine i svega onoga drugoga što smo prošli. Ali se danas možemo zapitati što je za mene, svećenika, kršćanina, upravo ta istina. Ja bih rekao da je ta istina podudaranje našega razuma s našim srcem, ali još više – podudaranje razuma jest podudaranje srca i razuma u vjeri, ali prepuštajući se providnosti Božjoj. Upravo to je ona istina koju treba svaki svećenik slijediti i štititi. No, nama se događa u današnje vrijeme da vidimo i da živimo s različitim ljudima, ali isto tako sa svećenicima koji su na znanstvenoj, stručnoj strani vrhunski teolozi, fizičari, doktori i sve ono drugo što možemo vidjeti, ali s druge strane, kao čovjek nije na visini, pada, ima velike mane i sve ono drugo što doživljavamo kod različitih ljudi. Ali, pravi svećenik i pravi vjernik treba uskladiti ovo prvo i ovo drugo, jer ako ne uskladi, onda je dvoličan čovjek jer živi na dvama kolosjecima koji ne mogu ići zajedno. Jedan škrtac ne može govoriti o darežljivosti, jedan bludnik ne može govoriti o čistoći jer galjudi neće shvatiti, jer znaju kakav je i da govoriti farizejski. Zato, dragi sve-

ćenici, vi ne trebate biti tvrdnja istine, nego vi trebate biti ona činjenica istine koja će se moći na licu mjesta provjeriti. I zato znajte svoj život uskladiti s time da ste i svećenik i žrtva i da je to jedno te isto.

Poziv na praštanje

Nadalje, kaže sv. Petar da On na uvodu nije uvredom uzvraćao (usp. 1 Pet 2,23). Možda i mi kao ljudi, kada nas netko udari ili povrijedi, uvijek imamo neki osjećaj automatski da trebamo vratiti i da se trebamo osvetiti. Ali svaki vjernik i svaki čovjek, a pogotovo svećenik, jest pozvan na oprštanje. Jer ako činimo kao što drugi čine, onda nastavljamo jedan niz, lanac grijeha koji je započet, koji se samo širi. Ali upravo trebamo biti oni koji će reći: "NE, ja ne želim više činiti grijeh, ne želim se osvećivati, želim tu prestati jer onaj veliki lanac zla prestaje i treba početi ispočetka. Ne želim biti u službi onoga Zloga da preko mene kao svećenika nastavlja to djelo koje je grešno i koje nije dobro u svojoj biti."

Martyr – mučenik i svjedok

I na kraju kaže sv. Petar da On grijeha naše poneše na drvo križa (usp. 1 Pet 2,24). Zapravo govorimo o mučeništvu i o svjedočenju. Ali riječ mučenik, *martyr*, na grčkom ima dva značenja, to jest mučenik je onaj koji treba pred Gospodina iznijeti svoje svjedočanstvo. Bog nam daje različite prilike da u razlilčito vrijeme možemo svjedočiti i opredijeliti se za Gospodina. Ili si ZA ili si PROTIV. Ili jednostavno želiš napustiti bojno polje i nekako biti neprimijećen jer nisi spremjan na žrtvu. Zato, dragi braćo i sestre, dragi svećenici, vi ste pozvani na navještanje. Možda vas ljudi neće mrziti zbog vas samih, nego će vas mrziti zbog ove istine i onoga što govorite jer Isus kaže, vidjeli smo u današnjem Evandželu: "Kao što su i mene progonili, progonit će i vas. Kao što su i mene mrzili, mrzit će i vas, ako budete moji učenici." I zato, dragi ređenici, i od vas će se tražiti mučeništvvo, na različite načine, kao što je i blaženi Miroslav Bulešić kao mlad svećenik pokazao veličinu svoga poziva i svećeničkoga zvanja jer je znao prepoznati pravi trenutak u svom životu. Zato i vas pozivam, dragi

vjernici, da molite za svoje svećenike da im Bog dadne snage da mogu biti dobri i pošteni svećenici.

Ali *martyr* znači i svjedočanstvo. Što bi to bilo ono pravo, svećeničko, kršćansko svjedočanstvo? To je svjedočanstvo koje treba najprije znati, ali tada i upoznati. To jest, ja kao svećenik najprije trebam neke stvari naučiti, izučiti, ali nakon toga usvojiti. Ja ne mogu samo govoriti o Isusu Kristu, a ne poznavati Isusa Krista u molitvi i življenu njegovih zapovijedi i suočujući se s njime onakvim kakav On jest. Ali isto tako trebamo biti više svjedoci nego apologete. Trebamo biti i svećenici koji će znati reći da neke stvari ne znamo, ali da ćemo to izučiti i reći što o tome kaže nauk Crkve. No, u svakom trenutku moram reći da ja volim Gospodina, da sam ja u Njegovoj službi i moram svoje vjernike poticati i hrabriti, a ne stavljati sumnje i postavljajući i otvarajući različita pitanja da nakraju ne znaš vjeruje li tvoj vjernik ili ne vjeruje, ili dapače – koji je vjerovao, da si ga usmjerio prema tome da ima mnoge sumnje. Ti moraš biti onaj stožac, onaj kamen koji će biti sidreni, koji će biti onaj koji će usmjeravati ljude prema sigurnom putu.

"Znaj biti svjedok!"

Zato, dragi svećenice, imaj hrabrosti! Bog će pred tebe staviti mnoge probleme, ali znaj biti svjedok, sjeti se današnjega dana jer svećenik i žrtva isto su. Ako si došao radi drugih stvari i radi drugih razloga, onda si pogriješio i zvanje i sve ono drugo što si možda očekivao od svećeničkoga zvanja. Zato, draga braćo i sestre, molimo za svoje svećenike da im Bog dadne da mogu biti sveti i dobri svećenici i da se njima možemo ponositi, da ih vi rado očekujete u svojim župama, da vam budu pomoći i da vam pomognu na vašem putu spasenja. Amen!

Ovogodišnji mladomisnici

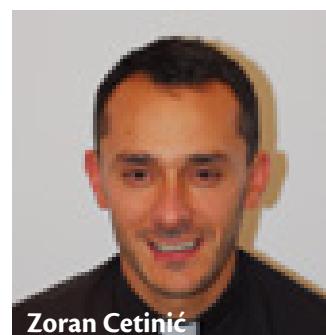
Novi svećenici zaređeni su u Puli 8. lipnja 2019. Ove godine red prezbiterata primili su đakoni: Zoran Cetinić, Darko Kovačević i Branimir Šapina, zaređeni su za Porečku i Pulsku biskupiju, te Hrvoje Zaninović zaređen za svećenika Dubrovačke biskupije.

Darko Kovačević rođen je 2. svibnja 1980. godine u Mostaru, od oca Slavka i majke Jele kao treće od troje djece. Nakon perioda studija u domeni sporta i kinezijologije, godine 2009. započeo je studij na Filozofsko-teološkom fakultetu na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu gdje je studirao, kao laik, tri godine. Godine 2009. slušao je kateheze u Katedrali Srca Isusova u Sarajevu te je započeo itinerarij kršćanske inicijacije u neokatolickoj zajednici. Godine 2013. dodijeljen je Biskupijskom misijskom sjemeništu „Redemptoris Mater“ u Puli gdje je započeo i nastavio filozofske i teološke studije. Red đakonata primio je u Puli po rukama porečkoga i pulskog ordinarija mons. dr. Dražena Kutleše 24. studenoga 2018. godine. Mladu misu proslavit će u Župi sv. Luke Evangeliista u Sarajevu 24. lipnja.

Darko Kovačević

Zoran Cetinić rođen je 22. veljače 1983. u Blatu na Korčuli, od oca Ivana i majke Zilde, gdje je i odrastao. Osnovnoškolsko obrazovanje stekao je u Blatu na Korčuli. Nakon srednje škole bavio se poljoprivredom i ribarstvom. Po odsluženju vojnoga roka slušao je kateheze Neokatolickog puta u Blatu na Korčuli i započeo itinerarij kršćanske inicijacije u neokatolickoj zajednici. Od 2011. godine u Biskupijskom je misijskom sjemeništu „Redemptoris Mater“ u Puli gdje je započeo i nastavio filozofske i teološke studije. Red đakonata primio je u Puli po rukama porečkoga i pulskog ordinarija mons. dr. Dražena Kutleše 24. studenoga 2018. godine. Mladu misu proslavit će u Župi Svih svetih u Blatu na Korčuli 30. lipnja.

Zoran Cetinić

Hrvoje Zaninović rođen je 5. rujna 1970. godine u Dubrovniku, od oca Levina i majke Stane. Od 1992. do 1995. sudjelovao je kao vojnik u Domovinskom ratu, a kasnije, od 1996. radio je kao kuhar. Njegov poziv za prezbiterat sazrijevao je potpomognut pohađanjem Centra za zvanja u Splitu i Dubrovniku. Na Kristov poziv na svećeništvo odgovara dajući svoju raspoloživost Crkvi te 2011. godine predaje zamolbu za ulazak u sjemenište. Filozofske i teološke studije započeo je 2011. godine na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Sarajevu kao bogoslov sjemeništa „Redemptoris Mater“ u Sarajevu, a potom nastavio na Visokoj teološkoj školi u Biskupijskom misijskom sjemeništu »Redemptoris Mater« u Puli gdje je studij zaključio u rujnu 2018. godine. Red đakonata primio je u Puli po rukama porečkoga i pulskog ordinarija mons. dr. Dražena Kutleše 24. studenoga 2018. godine. Mladu misu proslavit će u Župi sv. Andrije u Dubrovniku 16. lipnja.

Hrvoje Zaninović

Branimir Šapina sin pok. oca Branka i majke Ljilje, rođen je 22. lipnja 1977. u Puli kao prvo od troje djece. Osnovnu i srednju školu završio je u Puli. Nakon desetak godina radnoga iskustva u turizmu, godine 2012. godine ulazi u Bogoslovno sjemenište Ivana Pavla II. u Rijeci i započinje filozofske i teološke studije na KBF-u u Rijeci gdje je diplomirao u rujnu 2018. godine. Red đakonata primio je u Puli po rukama porečkoga i pulskog ordinarija mons. dr. Dražena Kutleše 24. studenoga 2018. godine. Mladu misu proslavit će u Župi sv. Ivana Krstitelja u Puli 14. srpnja.

Branimir Šapina

Zlatni jubilej Riječke metropolije ohrabruje i ispunja nadom

Dostojanstveno i svečano u slobodu, 15. lipnja proslavljena je 50. obljetnica uspostave metropoljskoga sjedišta u Rijeci i blagdan sv. Vida, nebeskoga zaštitnika Riječke nadbiskupije i grada Rijeke. Euharistijsko slavlje predvodio je zagrebački nadbiskup kardinal mons. Josip Bozanić u zajedništvu s riječkim nadbiskupom i metropolitom mons. dr. Ivanom Devčićem i biskupima Riječke metropolije: krčkim biskupom mons. dr. Ivicom Petanjkom, porečkim i pulskim biskupom mons. dr. Draženom Kutlešom i gospicko-senjskim biskupom mons. Zdenkom Križićem. Na misi su suslavili i splitsko-makarski nadbiskup i metropolit mons. dr. Marin Barišić, đakovačko-osječki nadbiskup i metropolit mons. dr. Đuro Hranić i vatikanski dužnosnik mons. dr. Christopher Zielinski, OSB. Oliv. te mnogobrojni svećenici.

Misi je prethodila procesija koja je krenula od katedrale sv. Vida i u kojoj je sudjelovala predsjednica RH Kolinda Grabar Kitarović. Proslavi zlatnoga jubileja Riječke metropolije odazvali su se i: izaslanica Predsjednika Sabora RH i državna tajnica Majda Burić, izaslanik Predsjednika Vlade RH i ministar mora, prometa i infrastrukture

Oleg Butković, gradonačelnik Grada Rijeke Vojko Obersnel, izaslanik primorsko-goranskoga župana Goran Petrc, direktor TZ Rijeke Petar Škarpa te mnogobrojni vjernici, predstavnici udruga, redovnice i redovnici te predstavnici Evangeličke, Baptističke i Srpske Pravoslavne Crkve. Na misi je pjevao združeni zbor prvostolnoga dekanata Riječke nadbiskupije.

Nadbiskup Devčić: „Ono što su oni u nadi iščekivali, mi smo u stvarnosti doživjeli“

Pozdravnu riječ uputio je riječki nadbiskup i metropolit mons. dr. Ivan Devčić. Na početku je podsjetio da se na Trgu riječke rezolucije, na kojemu se slavila misa, nalazi najstariji prikaz sv. Vida s početka 16. stoljeća te da je Rijeka još od srednjega vijeka povezana s ovim svetcem. Njemu u čast u gornjem dijelu grada bila je sagrađena crkva, a sam grad nosio je ime Flumen Sancti Viti. Na mjestu te crkvice isusovci su 15. lipnja 1638. godine počeli graditi novu baroknu crkvu sv. Vida koja je 1925. godine postala katedralom novonastale Riječke biskupije, a 1969. katedralom Riječko-senjske nadbiskupije da bi 2000. godine postala katedralom Riječke nadbiskupije. Ujedinjavanje Crkve na istarskim, kvarnerskim,

goranskim, kordunaškim i ličkim prostorima prije 50 godina nije samo posljedica odredbe više crkvene vlasti, odnosno crkvenoga zakonika, nego i ovdje životne stvarnosti, rekao je nadbiskup Devčić. „Uvjeren sam, braćo i sestre, da i sve nas ovdje okupljene, kao i one koji ovo sveto slavlje prate putem medija, ispunjavaju oni isti osjećaji zahvalnosti, radosti i ponosa, kao i sudionike tih događanja prije pedeset godina. Štoviše, mi imamo još veći razlog za radost i slavlje jer nama su danas poznati plodovi proizšli iz združenosti naših biskupija u jednu crkvenu pokrajину, plodovi kojima se naraštaji katolika prije pedeset godina mogao samo nadati. Ono što su oni u nadi iščekivali, mi smo u stvarnosti doživjeli.“

U poticajnoj propovijedi kardinal Bozanić poručio je da smo kao vjernici zadivljeni trajnošću mučeničkoga svjedočanstva kršćanskih svjedoka, nasuprot vremenu koje prolazi i koje udaljava od blizine i snage podnesenoga mučeništva. Uz razne pokušaje da se danas bude popularnim, viđenim, sveprisutnim, ne uspijeva se očuvati ona svježina koja je vidljiva u slavlju mučenika. Nijedno ljudsko društvo ne može biti otporno na ljubav ako je

ljubav zanemarilo. Ne može biti otporno na istinu ako je istinu zanjekalo. Nakon izbacivanja odrednica ljubavi i istine, kratak je put do nepoštivanja pravednosti, do progona i ubojstava. Nekada su ona prepoznatljiva u krvi mučenika, a nekada u tuzi, beznadnosti i strahu ljudi, kazao je kardinal Bozanić.

Bogata povijest područja Riječke metropolije

Govoreći o povijesti Riječke metropolije, propovjednik je kao primjer za naslijedovanje istaknuo neke svetce i mučenike s ovoga područja, počevoći od istarskih mučenika kršćanske davnine na čelu s biskupom Mavrom Porečkim te Gaudencijom, biskupa osorskog, do mučenika minuloga stoljeća: blaženoga Alojzija Stepinca, metropolita sufraganske Senjsko-modruške biskupije, i istarskih svećenika: Hrvata, blaženoga Miroslava Bulešića, te Talijana, blaženoga Franju Ivana Bonifacija. Spomenuo je i slugu Božeg, promicatelja apostolata katoličkih laika, krčkoga biskupa Antona Mahnića. Dodao je da Rijeka čuva spomen i osjeća posebnu blizinu svetoga Leopolda Bogdana Mandića te službenika Božjih: Majke Marije Krucifikse Kozulić i fra Ante Josipa Tomičića. Osim toga, cijelokupni teritorij riječke crkvene pokrajine koji obuhvaća sjeverni Jadran i uži dio unutrašnjosti, od davnine tvori jednu cjelinu te predstavlja bogatu duhovnu i kulturnu kolijevku gdje se sačuvala hrvatska glagolska baština. "Ta tradicija osebujne duhovnosti ovoga područja, po kojoj je hrvatski narod tijekom stoljeća svjedočio i svoju vjernost općoj Crkvi i svoju stvaralačku samobitnost, potvrđena je na Drugom vatikanskom koncilu koji je vratio narodu razumljiv jezik u bogoslužju. Draga braćo i sestre, procesija ovoga slavlja krenula je

iz riječke katedrale koja ponosno časti Sveti Križ sv. Vida i u kojoj se čuvaju zemni ostaci riječko-senjskih nadbiskupa metropolita: Viktora Burića, Josipa Pavlišića i Antonia Tamaruta, koji su, zajedno s biskupima sufraganim, zauzetim pastoralnim predanjem ugradili svoje živote u koncilsko poslanje Crkve Riječke metropolije. Uspostava nove crkvene pokrajine u prvim postkoncilskim godinama oduševljeno je prihvaćena i shvaćena kao nov izazov za budućnost Crkve ovoga područja. To i danas, uz povjerenje u Krista, traži od svih, kako od pastira, tako i od vjernika laika, iskrenu volju za crkvenom suradnjom i spremnost za preuzimanje odgovornosti po mjeri dura Duha Svetoga."

Nizanje političkih okolnosti tijekom prošlih pedeset godina, a i ranije, Crkva je u nas prosuđivala u svjetlu Evanđelja, čuvala snagu Radosne vijesti i branila dostojanstvo svake ljudske osobe i naroda, pazeći da ne izgubi nadu koja joj je dana u Kristu. Pratićešnja nije zdvajala, proganjena nije malaksala, zatirana nije mrzila. A nuda se nije gasila. Naprotiv, gorljivošću mnogih, najčešće samozatajnih Kristovih učenika, razvijala se i teološka misao i izdavačka djelatnost, koja je našu Crkvu sposobila za dublju povezanost sa sveopćom Crkvom i za jasnije promicanje kršćanskih vrednota osvježenih Koncilom. Tome je na nacionalnom području dao značajan doprinos, smijemo slobodno reći »rijeci teološko-kulturni krug«, rekao je kardinal Bozanić.

Kardinal Bozanić: „Nada je i danas moguća samo uz prihvatanje i otvaranje Bogu“

Zlatni jubilej Riječke metropolije obrađuje i ispunja nadom, istaknuo je propovjednik. „Povijesnih previranja raznih boja i predznaka bilo je i prije nas. Ne postoje vremena koja ljudi nisu nazivali teškim, ali ni vremena koja bi za vjernike bila beznadna. No, nuda je tada bila, a i danas je moguća samo uz prihvatanje i otvaranje Bogu. Kršćanska nuda ima i socijalnu dimenziju jer ona upućuje na zajedništvo i solidarnost. Kršćanska je nuda otvoren prostor sigurnosti u vjeri da Bog upravlja ljudskim životom i poviješću. Kršćanska nuda može biti dar vjernika

svjetu. Tajna kršćanske nade leži u tome da je ona vidljiva samo ako se odjene ljubavlju. Kršćanska je nuda rođena iz vjere i darovana u ljubavi.“

Zaključujući, podsjetio je da riječka katedrala sv. Vida, kao i katedrale u Poreču, Puli, Krku, Gospiću i Senju, čuvaju brojne spomene na ljudе i događaje što ih je ispisivao čovjek nadahnut Duhom Božjim. U njima se nalaze predaje koje ohrabruju i učvršćuju naša srca u nadi. Kardinal je na kraju mise istaknuo da je Crkva živa i otvara se budućnosti, a primjer su i mladi katolički skauti koji su tradicionalno na blagdan sv. Vida, nakon popričesne molitve obnovili obećanja i položili prisegu. Podsjetio je na riječi sv. Ivana Pavla II. da nije lako biti kršćanin, ali jest lijepo, te potaknuo vjernike da slijede Evanđelje kao knjigu života.

Riječi zahvale

Nadbiskup Devčić zahvalio je kardinalu Bozaniću koji je prihvatio poziv za predvođenje ovoga liturgijskoga slavlja. Radujemo se i ponosni smo što je Kardinal iz našega kraja. Kakav je kraj, takvi su ljudi, a oni su ovdje čvrsti i nesalomljivi, kazao je nadbiskup Devčić u zahvali kardinalu Bozaniću. Riječi zahvale uputio je metropolitima, biskupima i mnogobrojnim svećenicima, kao i svima koji su svojim dolaskom i sudjelovanjem uveličali proslavu zaštitnika Riječke nadbiskupije i grada Rijeke te zlatni jubilej Riječke metropolije. Sudjelovanje svih biskupa Metropolije znak je zajedništva. Bogu smo zahvalni na 50 godina povijesti Crkve na ovom velikom prostoru, na trudu koji smo zajednički sijali i zajedništvu biskupa, svećenika i vjernika, rekao je nadbiskup Devčić.

(Izvor: <https://ri-nadbiskupija.com>)

Biskup Kutleša otvorio u Puli Izložbu „Hrvatski svetci i blaženici“

Retrospektivnu izložbu „Hrvatski svetci i blaženici“ porečki i pulski biskup mons. dr. Dražen Kutleša otvorio je u petak, 14. lipnja u povjesnoj Kapitularnoj dvorani pulskoga Franjevačkog samostana sv. Franje Asiškoga. O izložbi su tom prigodom govorili: gvardijan toga samostana p. Đuro Hontić, rektor Nacionalnoga svetišta sv. Josipa iz Karlovca mons. Antun Sente ml., likovni umjetnik David Ivić te biskup Kutleša.

Nakon Križevaca, Šibenika i Zagreba – Izložba i u Puli

Nakon glazbenoga uvoda pjesmom „Svetome Leopoldu“, koju je na stihove Daniela Načinovića uglazbio akademski glazbenik Bruno Krajcar te ju je ovom prigodom izveo u duetu s doc. art. mr. art. mezzosopranom Sofijom Cingulom, okupljenima se obratio domaćin p. Đuro Hontić. On je pojasnio kako je ova izložba retrospektiva dosadašnjih manifestacija Dana hrvatskih svetaca i blaženika koji se od 2009. godine održavaju u Križevcima, a zatim

su se postavljale i u drugim hrvatskim sredinama. Autori su predstavljeni likovnih djela, portreta hrvatskih duhovnih velikana, Branimir Dorić, Maja Vidović, Josip Botteri Dini, Ana Marija Botteri, Hrvoje Marko Peruzović, Anto Mamuša i Ivana Ćavar.

Kako su prošlogodišnji Dani hrvatskih svetaca i blaženika bili deseti, jubilarni, tako su se organizatori odlučili da deseta izložba bude retrospektivna, pojasnio je p. Đuro Hontić te napomenuo kako ju je oblikovao i postavio likovni kritičar Stanko Špoljarić. Nakon Križevaca, izložba je do sad bila postavljena u Nacionalnom svetištu sv. Nikole Tavelića u Šibeniku i u samostanu bl. Augustina Kažotića na zagrebačkoj Peščenici.

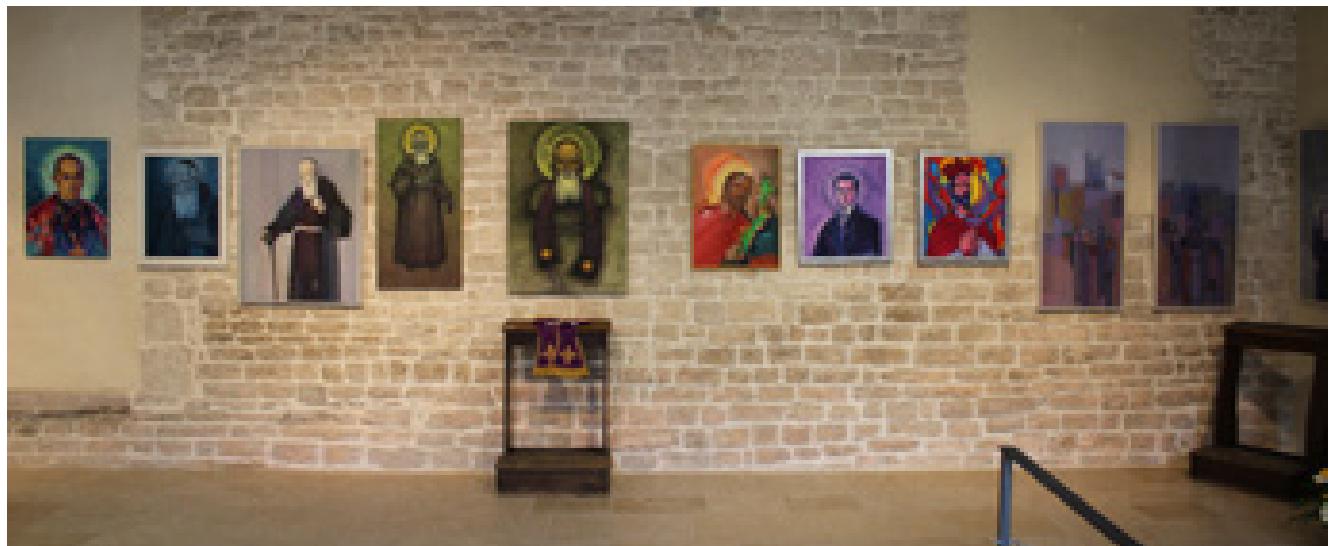
Nedavno je bila predstavljena kod kapucina, u samostanu sv. Leopolda Bogdana Mandića u zagrebačkoj Gornjoj Dubravi, a tijekom ljeta bit će postavljena u samostanu sv. Franje, franjevaca konventualaca u Puli. Organizator je izložbe Galerija „Laudato“ i

Udruga „Dr. Stjepan Kranjčić“, a suorganizator samostan sv. Franje u Puli.

Zahvaljujući gospodji Kseniji Abramović, direktorici Laudato televizije i sakralne galerije Laudato, te gospodji Tanji Baran, predsjednici Udruge za promicanje znamenitih Križevčana „Dr. Stjepan Kranjčić“, ova je izložba tijekom proteklih deset godina priodonijela intenzivnijem poznavanju i štovanju hrvatskih svetaca i blaženika te putujući po Hrvatskoj, prinosila sadržaj hrvatske svetosti, pojasnio je gvardijan koji je i sam sudjelovao u pokretannju prve godine toga projekta u Križevcima.

Svetci i blaženici uzor i primjer svima

Znajući da je izvor i početak svake svetosti sam Bog, možemo reći da svetost nema ni naciju ni narodnost, ali ni vrijeme, ona je vječna i bezgranična kao što je i sam Bog. Zato, oni koji ju od Boga prihvate, oni su uzor i primjer ne samo svom narodu nego svim ljudima svijeta i svih vremena,

rekao je gvardijan te nastavio da nam se stoga čini vrijednim ponuditi ljudima današnjega vremena ove primjere prihvaćanja Božje milosti i odgovorne suradnje u vršenju volje Božje.

Vrijeme u kojem živimo obiluje zbumjenošću i smutnjom, zato neka ovi svjetli primjeri budu duhovno blago s kojim će se susresti toliki domaći i strani turisti koji dolaze i pohađaju ovaj nač već dvije tisuće godina kršćanski grad Pulu o čemu nam svjedoči i ovaj mozaik, iz 2. stoljeća, u podu ove Kapitularne dvorane samostana sv. Franje u Puli, i da osim sunca, mora i prekrasnih istarskih prirodnih ljepota, upoznaju i duhovne velikane koji su na ovim prostorima živjeli i djelovali, od našega prvog proglašenog hrvatskog svetca, sv. Nikole Tavelića, pa sve do bl. Miroslava Bulešića, mučenika koji je ovdje u ovom samostanu imao duhovne vježbe kao pripravu za đakonat, pojasnio je gvardijan.

Projekt „Dani hrvatskih svetaca i blaženika“

Mons. Antun Sente ml. pobliže je predstavio projekt „Dani hrvatskih svetaca i blaženika“ koji je potekao kao djelo Udruge za promicanje znamenitih Križevčana „Dr. Stjepan Kranjčić“. Želeći raditi na promociji hrvatskih svetaca i blaženika, objedinili su popis te je tako rođena ideja pokretanja izložbe Hrvatski svetci i blaženici u našem narodu. Svake je godine jedan umjetnik ili jedna obitelji umjetnika dobila zadatak oslikati hrvatske svetce i blaženike i one na putu za oltar. Izložba je postala putujuća zalaganjem Sakralne galerije Laudato. Sada je brigu oko organiza-

cije preuzeo Nacionalno svetište sv. Josipa u Karlovcu. Ova deseta izložba sastoji se od retrospektive prethodnih devet godina te je od svakoga autora uzeto po nešto. U međuvremenu je već pokrenuta i 11. Izložba hrvatskih svetaca i blaženika koja je u svibnju ove godine predstavljena u Križevcima, a djelo je Ivice Ivana i Kristine Mareković. Prije nekoliko dana stigla je u Nacionalno svetište sv. Josipa u Karlovcu, a zatim će putovati dalje u Sveti Križ Začretje, Sisak, Čapljinu, Šibenik, Dubrovnik, u Zagreb na tri lokacije, a svoje će putovanje završiti u Puli, otvorenjem 12. lipnja 2020. te će ondje ostati do 28. kolovoza 2020. godine. Želja je organizatora svima približiti hrvatske svetce i blaženike koji su definitivno dobar 'brend' naše domovine. Događa se, naime, ponekad, da naše svetce i blaženike više prepoznaju neki drugi nego mi sami, rekao je mons. Sente. Ova izložba želi potaknuti snažnije štovanje naših Božjih ugodnika. Napomenuo je i da je izložba prodajnoga karaktera kako bi se omogućilo i postavljanje daljnjih izdanja. Nakon izlaganja mons. Sente, glazbenici su izveli pjesmu posvećenu sv. Josipu „Zaručniče presveti“, koja je nastala za prigodu posvete nove crkve sv. Josipa u Puli.

Svetci – trajna inspiracija za umjetnost

Svetci su nadahnute gotovo svim umjetnicima svijeta, književnicima, glazbenicima, pa tako i likovnim umjetnicima, rekao je na početku svoga izlaganja David Ivić. Najveća djela kulture zapadne civilizacije inspirirane su biblijskim motivima,

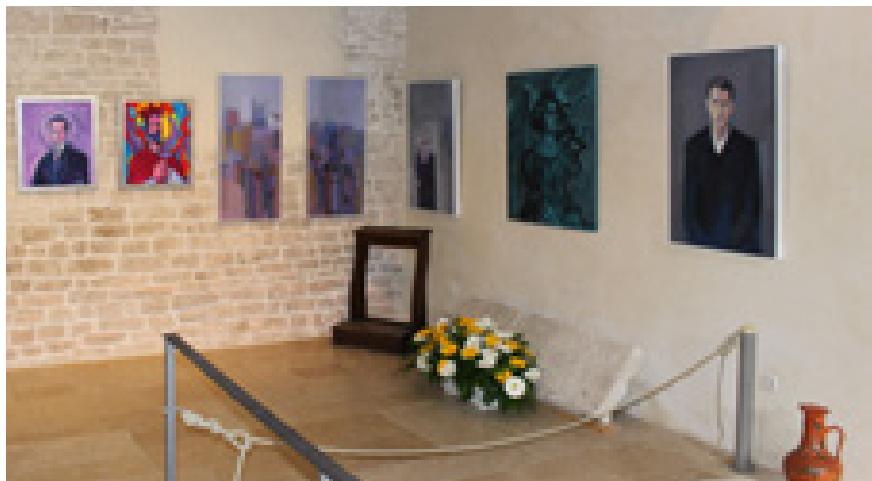
životima svetaca i vjerskim sadržajima. Ponosni smo da u našem narodu imamo tri svetca, desetak blaženika i više slugu Božjih pa stoga ova izložba ima i edukativni karakter. Likovnim je umjetnicima, inspiraciji unatoč, izuzetno teško prikazati svetce i blaženike novijega doba, mora se ograničiti na fotografiju, jednu ili nekoliko dostupnih od datoga Božjeg Ugodnika. Za većinu svetaca i blaženika nemamo fotografiski zapis njihova izgleda, ali umjetnik pokušava, na osnovu životopisa, dočarati izgled. Različiti umjetnici svetce prikazuju na različite načine, svatko po nekom svom pristupu, no sve je to manje bitno, važno je osjetiti njihovu snagu, snagu vjere, stabilnost, prepoznati da je to osoba koja nije zatajila svoju vjeru, a svaki je umjetnik to prikazao na sebi svojstven način. Drinske su mučenice na ovim likovnim prikazima potpuno mirne, staljene, a znamo što su prošle, naveo je kao primjer Ivić. Istaknuo je nekoliko varijanti prikaza sv. Leopolda Mandića koji, neovisno o pojedinim detaljima uvijek donosi neke svoje specifične karakteristike po kojima je prepoznatljiv. Slobodu umjetničke interpretacije, i različitost viđenja pojedinih Božjih ugodnika, s notom humora, ispričao je u anegdoti oslikavanja pet svetaca čije fotografije ne postoje, a kada ih je nacrtao, prema nadahnuću iz životopisa, naručitelj je tvrdio da jedan od njih nije nosio bradu. Bitno je ono što mi iz neke slike osjetimo: je li to blagost, toplina, ljubav, snaga. Poseban osvrt dao je na likovnu izvedbu bl. Miroslava Bulešića. Pozvao je okupljene da uzmu katalog koji je realizirao za ovu izložbu.

Tri karakteristike svetaca

Mons. Dražen Kutleša na početku je svoga obraćanja zahvalio p. Đuri Hontiću na organizaciji. Govoreći o svetosti, biskup je istaknuo tri glavne karakteristike svetaca. Prvo, oni žive onim životom koji se nama ne sviđa, posve suprotno od naših životnih navika posjedovanja i komotnosti. Drugo, oni su ljudima govorili istinu, ne ono što ljudi žele čuti, već ono što im treba reći. To je jedini način da se čovjeku probudi savjest jer ako mu se govoriti ono što želi čuti, tada se on nikada neće popraviti. Mi danas živimo u takvom vremenu da smo previše diplomati, govorimo ljudima što žele čuti i tražimo kompromise, a nitko ne pita što je s istinom. Oni su zastupali istinu i za Istinu su davali svoj život. Svetci su ljude upućivali na Boga, nisu ih zadražavali za sebe. Pravi svetci, u svojoj poniznosti, upućuju ljude prema Bogu, a oni koji to nisu, upućuju ih prema sebi i svojoj oholosti. Te su tri karakteristike odličja svih ovih svetaca i blaženika koje ovdje vidimo. Biskup je potom citirao Oswalda Spenglera koji je 1920. godine zapisaо da će civilizacija doći do svoga vrhunca u ovo naše vrijeme, a kultura će doživjeti najniže moguće razine. On je smatrao da je kultura u prvoj redu religioznost, filozofija i umjetnost. Ako pogledamo crkve i umjetnička djela nastala prije više stoljeća, vidjet ćemo da su ih izgradili mahom siromašni ljudi. Danas se pri obnovi traže razne pomoći, no treba se podsjetiti kao je sve to nastalo. Smatram da je temeljni problem današnje umjetnosti pitanje vjere. Nekada su ljudi gradili i stvarali iz vjere jer ako nekoga volim, stvaram i želim pokloniti najljepše i najbolje što može biti. To je onda umjetnost koju mi štujemo, a struka cijeni. Ovi nam portreti danas upućuju pitanje: „Što je s tvojom vjerom?“ Ako mi kao vjernici znamo odgovor na to pitanje, onda će se pojasnit i mnoga druga pitanja, rekao je biskup te proglašio izložbu otvorenom, uz nadu da će biti na korist svima nama.

Izložba će u tom pulskom samostanu ostati cijelo ljetno.

Usljedilo je misno slavlje u samostanskoj crkvi, koje je predvodio mons. Kutleša, uz koncelebraciju mons. Antuna Sente ml. te ostalih okupljenih svećenika i redovnika.

Svetci nas pozivaju na vjernost Isusu Kristu

Biskup je u prigodnoj homiliji istaknuo nekoliko stvari kojima nas svetci i blaženici mogu potaknuti da živimo drugačije svoj život i vidjeti što od njih možemo naučiti. Svaki je blaženik i svetac iskoristio trenutak, vrijeme koje mu je Bog dao i nije bježao od svoje odgovornosti. Pokazali su vjernost Isusu, ono što su govorili, to su svojim životom i posvjedočili. I mi u životu imamo toliko svakodnevnih prilika da pokažemo vjernost Isusu Kristu, ali i na najmanjim neprilikama bježimo, povlačimo se i činimo razne izdaje i zatajenja. Ovi svetci i blaženici pozivaju nas da budemo čvrsti u vjeri i da budemo ljudi od riječi. Nadalje, od svetaca možemo naučiti da su oni uvijek gledali u prošlost, gledali su velikane koji su živjeli u prošlosti i bili su taj niz koji nas povezuje s tim velikanicima. Prenosili su ono što je bilo vrijedno, ono što su baštinili, prenijeli su u svoje vrijeme i budućim generacijama. I mi smo pozvani svoju vjeru i tradiciju, koju smo namrijeli tolikim stoljećima, pronjeti u budućnost. I onu baklju vjere koja je upaljena prije 2000 godina, mi trebamo donijeti svojim suvremenicima i prenijeti budućim naraštajima. Odgovornost je svakoga od nas to svjetlo sačuvati i prenijeti, biti dio toga niza koji će se dalje, i nakon naše smrti, nastaviti. Ti su Božji ugodnici nadalje i putokaz koji nam pokazuje kamo krenuti. Oni su uvijek daleko više gledali na vječnost, na spasenje duše svoje i svojih vjernika, nego na materijalne stvari. Mi živimo u materijalnome svijetu i

zarobljeni smo time, okružuje nas takav mentalitet, usmjereni smo nekom takvom materijalnom uspjehu. Svetci i blaženici pozivaju nas da spoznamo kako je vrednota u nečemu drugome: čovjek živi vjerski i kršćanski svoj život, po Božjim zakonima, ako svoj život iskoristi po Božjim zakonima, ako zadobije Kraljevstvo Božje, onda njegov život ima smisla. Sto vrijedi ako sve dobijemo, a vječni život izgubimo, zapitao se propovjednik. Trebamo se okrenuti i promatrati onaj eshatološki smisao koji nam današnji svetci i blaženici poručuju. Nadalje, svetci i blaženici učinili su neke stvari kojima su nama olakšali život. Svaki narod ima svoje heroje, koji su u određenim trenucima postali veliki jer su dali život za druge, u borbi za neovisnost i sve ono drugo što je potreba svakoga naroda. Tako su se i naši blaženici i svetci u ključnim trenutcima naše povijesti znali žrtvovati za nas. Zapitajmo se stoga koliko se svatko od nas žrtvuje za druge ili samo gledamo svoje uskogrudne interese. Na pitanje zašto uvijek u povijesti Crkve ima mučenika i zašto se Crkva u svakome trenutku negdje na svijetu progoni, biskup je podsjetio da ona treba biti svijest i savjest društva, treba pohvaliti ono što je dobro, a jasno opomenuti za ono što nije. Mnogi ne žele čuti istinu i zato nastaju progoni i žrtve, koje ljudi koji su na visini zadatka daju za tu Istinu. Molimo Boga da nam podari milost da budemo ljudi koji će uvijek tražiti Istinu i da za tu Istinu budemo spremni dati i svoj život, zaključio je biskup.

Duhovsko bdjenje u Puli

U subotu, 8. lipnja održano je duhovsko bdjenje u crkvi sv. Franje u Puli. Bdjenje je pripremila Udruga "Radnici Milosrdnog Isusa". Program je započeo u 21 sat s uvodnom pjesmom i rijećima gdje Snježane, koja je prisutne potaknula da se stave u Božju prisutnost i otvore djełovanju Duha Svetoga. Nakon kratka uvoda, dok su dvojica svećenika bila na raspolaganju za sakrament svete isповijedi, uslijedio je nagovor o Duhu Svetom vlač. Mirka Vukšića, župnika Gornjeg Labina. Vlač. Mirko prisutne je potaknuo da se više utječu Duhu Svetom, tom Neznancu koji je u središtu naše vjere - treća Osoba Presvetog Trojstva, a kojeg tako malo poznajemo. "Ne možemo mijenjati druge ljude", naglasio je vlač. Mirko, "nego trebamo dopustiti da Duh Sveti promijeni nas."

Nakon nagovora uslijedila je molitva Krunice Duhu Svetom. Po završetku Krunice fra Đuro Vu-radin, župnik Župe sv. Franje u kojoj je održano bdjenje, izložio je Presveti Oltarski Sakrament na klanjanje. Klanjanje su animirali članovi Udruge, koji su cijeli program bdjenja popratili pjesmom i glazbom. Za vrijeme adoracije svi su prisutni imali mogućnost pristupiti bliže k oltaru i izvući ceduljicu s unaprijed pripremljenim citatima iz Svetoga pisma te vidjeti što svakome osobno Gospodin poručuje po svojoj Riječi.

Vrhunac bdjenja bilo je slavlje svete mise koju je predvodio fra Đuro. U nadahnutoj propovijedi rekao je da nas Duh Sveti vodi k jedinstvu: kako bi bilo lijepo kad bismo se radovali i vidjeli ono lijepo u drugim ljudima, u drugim zajednicama, jer u Božjem vrtu ima mjesta za svakoga, rekao je fra Đuro.

Zajedništvo kod oltara nastavilo se nakon svete mise, uz agape.

Bog prilazi čovjeku

– odnos između Predaje i Svetog pisma

80 „Sveta Predaja i Sveti pismo usko su međusobno povezani i združeni. Oboje naime potječe iz istog božanskog vrutka i na neki se način uzajamno hraneći k istom cilju smjera.“ Oboje uprisutnjuje i čini u Crkvi plodnim Otajstvo Krista, koji je obećao da će ostati sa svojima „u sve dane do svršetka svijeta“. (Mt 28,20)

81 „Sveto pismo je Božja Riječ ukoliko je pod dahom Duha Svetoga pismeno ustaljena.“

A *Sveta predaja* čuva „Riječ Božju, koju Krist Gospodin i Duh Sveti povjeriše apostolima“ te je prenosi „cjelovito njihovim nasljednicima da je oni – vođeni svjetлом Duha istine – svojim navješćivanjem vjerno čuvaju, izlazu i šire“.

82 Tako biva da Crkva, kojoj je povjeren prenošenje i tumačenje Objave, „sviju sigurnost o svim objavljenim stvarim ona koja dolazi od Apostola ne crpi samo iz Svetoga pisma. Zato valja oboje (tj. Sveti pismo i Predaju) primati i častiti jednakim osjećajem pobožnosti i štovanja.“

83 Predaje ili (Tradicija), o kojoj ovdje govorimo, jest ona koja dolazi od Apostola i prenosi ono što su oni primili od naučavanja i primjera Isusova i ono što su naučili od Duha Svetoga. Ustvari, prvi naraštaj kršćana nije još imao napisan Novi zavjet; a i sam Novi zavjet svjedoči o razvoju žive Predaje.

Od te Predaje treba razlikovati teološke, disciplinske, liturgijske ili pobožne „predaje“ (ili tradicije), koje su tijekom vremena nastale u mjesnim Crkvama. One predstavljaju posebne izražajne oblike velike Predaje prilagođene različitim mjestima i razdobljima. U svjetlu apostolske Predaje razvile su slavlje Kristova otajstva. Ove se „predaje“ mogu čuvati, prilagođavati ili čak napustiti pod vodstvom crkvenoga Učiteljstva.

1202 Različite liturgijske predaje nastale su upravo u odnosu na poslanje Crkve. Crkve istoga geografskog i kulturnog prostora razvile su slavlje Kristova otajstva s posebnim izričajima, obilježenim svojom kulturom: tako u prenošenju poklada vjere – „lijepi poklad čuvaj po Duhu Svetom“ (2 Tim 1,14), u liturgijskom simbolizmu, u organiziranju bratskoga zajedništva, u teološkom shvaćanju otajstava i u raznim oblicima svetosti. Tako Krist, Svetje i Spasenje svih naroda, u liturgijskom životu neke Crkve očituju se u narodu i kulturi kojima je ona poslana i u kojima je ukorijenjena. Crkva je katolička: može, dakle, u svoje jedinstvo – očistivši ih – obuhvatiti sva istinska bogatstva raznih kultura.

2041 Crkvene zapovijedi imaju mjesto u sklopu moralnoga života što se nadovezuje na liturgijski život i njime se hrani. Obvezatnost tih pozitivnih zakona, koje su proglašile pastoralne vlasti, ima za cilj da vjernicima zajamči prijeko potreban minimum za duh molitve, moralnu založenost i rast ljubavi prema Bogu i bližnjemu.

2684 U općinstvu svetih razvile su se tijekom crkvene povijesti razne duhovnosti. Osobna karizma nekoga svjedoka Božje ljubavi prema ljudima mogla se prenijeti u nasleđe, kao Ilijin „duh“ na Elizeja i na Ivana Krstitelja, da bi neki učenici imali udjela u tom duhu. Pojedina je duhovnost također i stjecište drugih struja, liturgijskih i teoloških, i svjedoči o inkulturaciji vjere u određenu čovjekovu sredinu i njegovu povijest. Kršćanske su duhovnosti dio žive molitvene predaje i nezaobilazni su vodići za vjernike. U svojoj bogatoj različitosti one odražavaju čistu i jedinstvenu svjetlost Duha Svetoga. *Duh je zaista prebivalište svetih, i svetac je vlastito prebivalište Duha, jer on se prinosi da bi živio s Bogom i nazvan je njegov Hram. (Bazilije Veliki) (Pripremio BiB)*

BUJE PROSLAVILE SV. SERVULA

U nedjelju, 26. svibnja 2018., na VI. Vazmenu nedjelju, Grad Buje i tamošnja župa proslavili su svoga nebeskog zaštitnika, Sv. Servula.

Nakon različitih liturgijskih i duhovnih sadržaja održanih u trodnevnoj pripravi, na sam je blagdan proslava započela svečanim kretanjem procesije s kipom sv. Servula iz crkve *Mater Misericordiae*.

Procesijom kroz grad

Uz zvuke limene glazbe, vjernici svih uzrasta odjeveni u povijesne odore bratovština nosili su kip sv. Servula, antikne kandelabre te zastave bratovština koje su tijekom povijesti djelovale u tom gradiću sjeverozapadne Istre. Na trgu ispred crkve, predvoditelj misnoga slavlja vlč. Luka Pranjić, župnik u Novigradu, izrekao je i udijelio blagoslov grada i polja. Procesija je potom nastavila uzbrdo, put župne crkve sv. Servula. U toj velebnoj kasnobaroknoj crkvi misi je nazočilo veliko mnoštvo vjernika iz Bujštine i obližnjih župa. Uime gradskih vlasti sudjelovalo je

gradonačelnik Buja Fabrizio Vižintin, predsjednik Gradskoga vijeća Rino Duniš i drugi predstavnici lokalnih vlasti. Uz vlč. Pranjića koncelebrirali su: sadašnji župnik vlč. Vladimir Brižić te donedavni župnik vlč. Mladen Juvenal Milohanić.

“Ljubite jedni druge...”

Predvoditelj je u prigodnoj homiliji istaknuo Zapovijed ljubavi, koju nam je ostavio Isus Krist, „Ljubite jedni druge kako sam ja ljubio vas“. To je jedini zakon koji kršćanin treba poznavati, naglasio je. Veličina naše ljubavi prema Isusu može se izmjeriti upravo po tome kako čuvamo njegovu Riječ. On nam je na križu pokazao kako nas ljubi, tako i mi moramo ljubiti jedni druge. Potrebno je znati uzvrati ljubav, kao Ivan koji Isusu naslanja glavu na prsa na posljednjoj večeri, no još je važnije, ako želimo živjeti kršćanski, znati ljubiti i kada ljubav nije uzvraćena, pa sve do užvišena primjera koji nam je Isus ostavio, ljubavi prema neprijateljima, prema onima koji nas mrze, istaknuo je vlč.

Pranjić. Kršćanin koji ljubi postaje sakrament, u njemu se nastanjuje Krist. To je dobro znao i sv. Servul te je stoga izašao iz špilje gdje se bio povukao u meditaciju i otisao u svijet gonjen ljubavlju, morao je navjestiti drugima ljubav kojom je osjećao da je ljubljen. To nas uči pravom kršćanskom životu: prvo se povukao u fazu duhovne osame i intimna upoznavanja Boga jer je to neophodno kako bismo bili potom sposobni naviještati Božju Ljubav. Vremenu djelovanja uvijek treba prethoditi vrijeme sabranosti jer bez duhovnoga sjedinjenja s Bogom djelovanje se, temeljeno na ljudskim snagama, brzo iscrpi, postaje puki aktivizam, a nerijetko dovozi i do cinična stava, rekao je propovjednik. Istaknuo je primjere sv. Majke Tereze, koja je 8 sati dnevno provodila u molitvi, i sv. Franje Asiškoga, koji je devet mjeseci na godinu provodio u špilji La Verna.

Neka nam Bog da snage da se po našem svjedočenju, temeljenom na iskustvenom odnosu s Bogom, mnoge duše vrate Bogu, zaključio je propovjednik.

Župnik, vlc. Brizić, prije završnoga je blagoslova zahvalio svima koji su se okupili, a osobito je gradskom poglavarstvu izrazio zahvalnost na pomoći u organizaciji svih trenutaka ovogodišnje proslave sv. Servula. Misa je, kako je to uobičajeno, bila dvojezična, izmjerenjivali su se dijelovi na hrvatskom i talijanskom jeziku.

Misa je završena blagoslovom s relikvijama sv. Servula, a nakon toga je uslijedio ofer.

Trođnevna duhovna priprava

Od četvrtka 23. do subote 25. svibnja, svake večeri s početkom u 19 sati, u crkvi Majke Božje od Milosrda blagdanu je prethodila trođnevna duhovna priprava s raznovrsnim sadržajima. Prve večeri, u četvrtak, 23. svibnja, misu i blagoslov bolesnika predvodio je vlc. Geremia Massa, župnik u Hreljićima i Filipani. Druge večeri, u petak, 24. svibnja, misu i predavanje „Predstavljanje Torinskoga platna“ održao je vlc. Antun Nižetić, župnik u Premanturi i

Pomeru. U subotu, 25. svibnja, misu i klanjanje pred Presvetim predvodio je vlc. Joel Cattary, župnik u Kanfanaru i Balama. Svake je večeri program animirala Udruga „Otvoreno srce“.

Zaštitnik Buja i Trsta

Sveti Servul (Trst, oko 270. – Trst, 28. V. 284.), osim što je zaštitnik Buja, suzaštitnik je grada Trsta zajedno sa sv. Justom. Rođen je u kršćanskoj obitelji. Još kao mladić napustio je grad da bi se povukao u pećinu na Krasu iznad Trsta. Tamo je u samoći i molitvi proveo godinu i devet mjeseci. Vratio se u Trst gdje je počeo činiti čuda: izlječio je opsjednutog, ozdravio mladića od jakih vrućica te arhitekta koji se bio ozlijedio padom sa skele. Istovremeno je preobraćivao mnoge žitelje na kršćanstvo što nije odgovaralo gradskom upravitelju Giuniliju koji ga je dao uhiti. Osuđen je i mučen. S obzirom da ga mučenja nisu smila, napisljetu je izveden izvan gradskih zidina i ubijen mačem. Iste se noći majka Klemencija pobrinula za dostojanstven ukop. Njegove se relikvije čuvaju u katedrali sv. Justa u Trstu.

U Pazinu održano 49. hodočašće bolesnika

Na Duhovski ponedjeljak, 10. lipnja 2019., u pazinskom Franjevačkom samostanu Pohođenja Marijina održano je 49. tradicionalno hodočašće bolesnika.

Misno slavlje predvodio je porečki i pulski ordinarij mons. dr. Dražen Kutleša, u suslavlju s franjevcima domaćinima te svećenicima Pazinskoga dekanata.

Hodočašće, na blagdan Blažene Djevice Marije Majke Crkve, i ove je godine organizirano slijedom suradnje fratara te pazinske konferencije Udruge sv. Vinka Paulskoga. Već tradicionalno na tome hodočašću organizirano sudjeluju korisnici Doma za odrasle osobe Motovun, zajedno s njegovateljima i stručnim osobljem.

Vrijeme dočekivanja hodočasnika te mogućnosti za sakrament pomirenja započelo je u popodnevnim satima. Nakon pobožnosti Krunice uslijedilo je misno slavlje tijekom kojega je bolesničko pomazanje podijeljeno svima onima koji su pristupili i na to bili pripravni. Hodočasnicima su se prigodnim pozdravima obratili fra Darko Tepert i fra Josip Vlašić.

Biskup Kutleša u prigodnoj je homiliji, govoreći o ljepoti i veličini brige i pažnje za bolesne i nemoćne,

istaknuo primjer Blažene Djevice Marije koja je, uz Ivana i nekoliko žena, pratila Isusa do ispod križa. Važno je prema potrebitima učiniti sve što možemo, iako ponekad to može biti samo suošćeće, no patniku i onome tko se o njemu brine i to jako puno znači, imati nekoga blizu u tim trenutcima. Biskup je potaknuo okupljene neka i u bolesti imaju povjerenja u Božju providnost, a neka im primjer bude ona

koja je Majka Crkve. Na kraju homilije podsjetio je i na važnost prihvatanja Božje volje.

Nakon misnoga slavlja druženje je nastavljeno u prekrasnu cvjetnu ambijentu samostanskog dvorišta, a glazbeni ugođaj svojim su nastupom realizirali članovi Domskoga benda, koji čine korisnici Doma za odrasle osobe Motovun.

K Isusu po Mariji, Kraljici Mučenika

Unedjelju, 25. svibnja o. g. u poslijepodnevnim satima hodočastili smo (već tradicionalno) u Rimaniće, pitoreskno, malo selo na jednom od viših brdašca, kakva već je u istarska mala brda, na jugozapadnoj strani „stijena grada“ Pićna.

Kreće se iz isto tako ljupka, uredna, bujnim zelenilom i raznovrsnim cvijećem uređena sela Pedrovića koje se skupilo kao ptice u gniezdu između Pićna, iz kojega se u nebo propinje visok zvonik i svima navješće da se tu nalazi glavna župna crkva posvećena radosnom otajstvu Navještenja Marijina kojoj je posvećena i sva župa, i sela Rimanići na susjednom brdu. U Rimanićima, pak, tom lijepom, urednom selu s nekoliko obiteljskih kuća, većinom svih moderno uređenih za odmor i turizam, naravno, marom i trudom vrijednih ljudi, kako nas hodočasnike, tako i svakoga prolaznika, putnika namjernika (i „slučajnika“), pa i strane goste koji tu borave, na početku sela opet čeka Marija, naša Nebeska Majka. Kraljica Mučenika. Upravo Njoj, Mariji, Kraljici Mučenika, posvećena je bijela, ni velika ni mala, istarskim škriljevcem natkrivena, kao prava kućica do koje vode i kamene stube – kapelica Kraljici Mučenika i sluzi Božjemu kada je izgrađena (2002.), a danas, Bogu hvala, blaženomu Miroslavu Bulešiću. U prigodnoj riječi župnik vlč. Antun Kurelović naveo nas je na promišljanje radi čega dolazimo ovoj (kao i svakoj drugoj) kapelici, zašto hodočastimo baš tu, radi čega nam je to odredište kad je to samo kamen na razini stvari, kao i kipići koji se nalaze iza zatvorenih vratasnica sa staklenim prozorčićem na kapelici. Pa ipak, baš tu ljudi dolaze moliti, zahvaljivati, javno iskazivati svoju vjeru.

Duhovni putokazi

Doista, na tragu župnikovih riječi, na ljudskoj, smrtničkoj razini to jesu stvari i naravno da onaj kipić nije Marija, ali kao što smo jedinstvena Crkva u kojoj su zajedno i putujuća i trpeća i slavna, tako i ove „samo stvari“ ipak nisu samo stvari, nego su po svojoj

službi i značenju posvećeni duhovni putokazi kojim putom trebamo hoditi upravo kroz taj svoj putujući dio sveukupnog života kojeg nam je dao sam Bog. Putom Marije. Putom vjere kojom se predala Bogu, putom u kojem nije posustala, klonula niti posumnjala pa ni kad joj je mač boli probio srce i dušu. Baš kao što je i isti mač ljudske zlobe i grijeha oduzeo život našemu Blaženiku Miroslavu. Zbog vjere u Isusa Krista. Blaženi Miroslav sav se posvetio našemu Gospodinu i predao se zaštiti i zagovoru njegove presvete majke Marije. I nije popustio u toj vjeri nego je spremno predao svoj život za obranu svoje vjere i ljubavi prema Bogu.

Kapelica – mjesto molitve

Zato kapelica, ova, kao i svaka druga, nije samo kamen, staklo, plastika, nego je živo mjesto molitve. A gdje je molitva iskrena, gdje se čovjek smrtnik ponizno obrati Bogu, svomu Stvoritelju i Ocu, gdje zahvaljuje i prosi, plače i raduje se, tamo je i Trojedini Bog i tamo je i Marija. Da je za vjeru i za pravu, živu nazočnost Marijinu tu potrebno srce i da iskreno i čisto srce može zaista tu „dovesti“ našu Nebesku Majku, zacijelo može potvrditi i scena ne samo ustrajnih hodočasnika koji se tu radosno okupljaju dvaput godišnje nego sedamnaest godina, ili scena u kojoj malo dijete, turist koji boravi u Rimanićima, u rano

jutro, ode do kapelice, klekne ispred vratašca i pomoli se. Ako to malo dječje srdašće, sigurno nenagrizeno grijesima nas odraslih, ima potrebu i volju obratiti se Bogu i nešto mu najozbiljnije reći, može li to ne učiniti ili propustiti itko od nas odraslih?! Ima li ljepšega prizora?! Ili kad se grupi hodočasnika neizostavno priključe naša Lili Krulić sa svojim suprugom Željkom čiju je duboku i iskrenu vjeru nagradio Milosrdni Otac i darovaо joj ne samo život nakon teške bolesti nego i sve veće poboljšanje i napredak u ozdravljenju, smijeh i radost što se tu opet vidimo?! Ili kad čovjek promotri našega župnika, toga vremešnog svećenika, mudra i obrazovana čovjeka koji uvijek ustrajno, odano i vjerno, tako vedro i veselo sa svojim župljanima prati sva njihova hodočašćenja, zboleći i živeći Evandelje na svakom svom koraku?! A onda još i pjesme Mariji, onako zadihani, s krunicom u ruci, a glas zapinje u grlu jer ipak, treba se penjati uzbrdo, moliti i glasno pjevati, natječući se s pticama i njihovim pjevom. Naravno, ne postoji samo kapelica, nego postoje vjera, srce, ljubav i Marija, a po Mariji se dolazi k Isusu, odnosno Milosrdni naš Gospodin dolazi k nama. Jer je Bog i jer nas ljubi. I zato svatko osjeti ono „nešto“ kad stane pred kapelicu, tu malu, slatku, tako privlačnu Marijinu kućicu.
(D. Smoković)

Istarski ministranti hodočastili u Ludbreg i Varaždin

U ponedjeljak, 17. lipnja 2019. ministranti Porečke i Pulskog biskupije, u organizaciji dijecezanskog Vijeća za duhovna zvanja, ministrante i pastoral mladih, hodočastili su u Varaždin i Ludbreg. Oko 170 ministranata s 3 autobusa i jednim mini busom, iz raznih dijelova biskupije krenulo je u ranim jutarnjim satima prema Ludbregu, prema Svetištu Predragocjene Krv Kristove.

Misu su slavili u Ludbregu, predvodio je vlač. Rikard Lekaj, pročelnik Vijeća za duhovna zvanja, ministrante i pastoral mladih, a prigodnu homiliju izrekao je p. Gaudencije Vito Spetić, pavlin. Propovjednik je na početku spomenuo Ludbreško čudo, a potom u, djeci prilagođenoj homiliji, istaknuo da društvo pozornije procjenjuje ponašanje i život onih koji su bliže oltaru, svećenika, ali i ministranata. Istaknuo je, obraćajući se ministrantima, da oni nisu na oltaru samo radi sebe, i samo radi toga da donesu vino i vodu, već da su tu da poslužuju, da služe Isusu, toga trebaju biti svjesni. Napomenuo je da Bog ne voli kada smo blizu oltara, a ne ponašamo se kao da smo pred Bogom. Kao što se pred ravnateljem ili nekom drugom vlašću ponašamo dostoјanstveno, jednako tako treba i u crkvi biti

dostojanstvenog ponašanja, istaknuo je o. Gaudencije, te nastavio naglasivši da Boga boli kada ga povrijede oni koji su mu najbliži, koji su najbliži oltaru. Jednim autobiografskim detaljem naglasio je neprocjenjivu važnost hostije. Vi ste Bogu važni, jednoga dana ćete doći pred lice Božje, i neka vas tada Bog prepozna kao svoje ministrante, zaključio je.

Sljedeća destinacija bila je Varaždin. Nakon obilaska središta grada uputili su se u crkvu sv. Nikole te u samostan sestara uršulinki, gdje ih je dočekala s. Damjana i izrekla kratko svjedočanstvo. Posjet Varaždinu završen je molitvom u varaždinskoj katedrali.

Dva autobusa iz Pule te iz Župe Krnice, s 90-ak ministranta, pratili su: preč. Milan Mužina, vlač. mr. Maksimilijan Buždon, vlač. Ivan Prodan, vlač. Gracijano Životlić, vlač. Joško Listeš, o. Leopold Mičić te vlač. Rikard Lekaj. Četrdesetak je bilo ministranta iz Pazinskog dekanata, iz župa sv. Petar u Šumi, Žminj, Sv. Lucija Pazinska i Lindar, te jedan mini bus s 35 hodočasnika iz Buzetskog dekanata, a u pratnji su bili vlač. Maksimilijan Ferlin, preč. Dalibor Pilekić, vlač. Josip Mašina, o. Vito Gaudencije Spetić, pavlinski brat laik iz Svetog Petra u Šumi fra Jakov i časna sestra iz Žminja s. Augusta.

„Gospodine, je zvonilo!“

Jedan župnik bio je poznat po čitanju novina i sporosti u svećeničkom poslu. Zvonar i sakristan B. u nedjelje ga je morao nukati da dođe misiti:

- Gospodine, je zvonilo! Gremo mašit!
- Valje, valje!
- I nastavio bi čitati novine.
- Gospodine, je zvonilo! Narod je doša!
- Valje, valje!
- I nastavio bi dalje čitati novine.
- Gospodine, narod gre ća!
- Ooo, sad gren!

Vjenčanja pod okriljem noći

Učiteljica M. upoznala se sa studentom J. koji je pohađao fakultet u Zagrebu da bi nakon toga mogao

predavati nastavne predmete od V. do VIII. razreda osmoljetke. Vjernica ona, vjernik on. Kako se crkveno vjenčati, a da partija ne dozna i da im ne prave neugodnosti, a možda ih i spriječe da predaju u školi?

Nju sam upoznao po dolasku u tu župu, a njega sam poznavao i ranije jer je bio u sjemeništu nekoliko godina, a i brat mu je svećenik. Jednog dana kad se spustila tamna noć, pokucali su mi na vrata župnoga stana. Okolo je bila tišina i tama. Oprezno sam otvorio vrata i ušli su u stan. „Mi bismo se htjeli vjenčati! Čete nam pomoći da to obavimo u što većoj tajnosti?“ Takvih je slučajeva bivalo često u komunizmu. Rado sam ih prihvatio, pripremio njih i dokumente i u župnom sam ih stanu vjenčao, a da nitko nije znao, osim svjedoka, „kumova“.

Kasnije su se odselili u jedan drugi gradić i tamo predavali u školi do mirovine. Nismo se više tako često vidjeli, ali svaki je naš susret bio srdačan. Nakon propasti komunizma mogli su javno ići u crkvu i aktivno su surađivali u župnim aktivnostima. Živjeli su kao sretna kršćanska obitelj...

Vjenčanje pod okriljem noći bilo je blagoslovljeno.

25 USPJEŠNIH GODINA

Pazinski kolegij dobio Plaketu Grada Pazina

U dvorani Istra pazinskoga Spomen-doma 31. svibnja 2019. g. održana je svečana sjednica Gradskoga vijeća povodom obilježavanja 2. lipnja – Dana Grada Pazina, na kojoj je Plaketa Grada Pazina uručena ravnatelju Pazinskoga kolegija Alejandru Castillu Jiménezu, u znak priznanja Pazinskog kolegija za dvadeset pet godina uspješna djelovanja i postignute rezultate u području srednjoškolskoga odgoja, obrazovanja i organizacije izvanškolskih sportskih, kulturno-umjetničkih, humanitarnih i drugih aktivnosti koje doprinose kvaliteti odgoja učenika i obogaćuju društveni život Grada Pazina. (Izvor: <https://www.pazinski-kolegij.hr/>)

FOTOVIJEST: PRIZNANJE PAZINSKIM FRANJEVCIMA ZA E-DUHOVNE VJEŽBE

Hrvatsko društvo katoličkih novinara već niz godina uz Svjetski dan društvenih komunikacija dodjeljuje nagrade i priznanja. Između ostalog, priznanje je dodijeljeno i projektu „E-duhovne vježbe“ Pazinskoga franjevačkog bratstva za inovativni pristup i sveudiljno uspješno korištenje novih medijskih tehnologija u evangelizaciji.

Blagdan sv. Antuna Padovanskog proslavljen u Puli

Blagdan Svetca Svega Svijeta, sv. Antuna Padovanskog, u pulskoj župi i samostanu koji nose ime toga duhovnog velikana blagdan zaštitnika proslavljen je sa sedam misnih slavlja tijekom cijelog dana i na svima se tradicionalno okupio veliki broj vjernika iz Pule i okolice.

Posebno je svećano bilo na podnevnoj misi s blagoslovom djece i cvjeća koju je predvodio gvardijan samostana fra Leopold Mičić te na svečanom večernjem misnom slavlju koje je predvodio porečki i pulski ordinarij mons. dr. Dražen

Kutleša, uz koncelebraciju franjevaca domaćina i svećenika Pulskoga dekanata. Misu poldanicu predvodio je pulski dekan preč. Milan Mužina.

Biskup je u prigodnoj homiliji istaknuo da sv. Antuna pamtimos i častimo i nakon toliko godina upravo stoga jer je svojim naučavanjem i životom govorio ljudima svoga vremena, ali i svim sljedećim generacijama, da treba, paradoksalno, slijediti križ, a ne užitak. On je u svojim propovijedima posebno zagovarao poniznost, zato je i postao tako velik jer je bio ponizan,

istaknuo je biskup. Nadalje, ne trebamo biti apologeti, važno je bez pune riječi svojim životom pokazati da smo kršćani. Mi se vrlo često ne želimo nikome zamjeriti pa se nerijetko poнашамо odveć diplomatski, ako treba, sa svima ćemo učiniti kompromis jer to je kulturno, to je diplomatski, ali vidimo da nam sv. Antun govori da čovjek u prvome redu treba obrazložiti ono što vjeruje, trebali bismo hrabro i spremno uvijek iskazati što smo i kome pripadamo, Kristu. Od nas se ne traži, kao od svetaca mučenika, da žrtvom života posvjedočimo vjeru, no, mi trebamo biti ljudi molitve koji u molitvi susreću Isusa Krista i načinom života i djelovanja svjedoče da su vjernici i pripadaju Kristu. Neka nam sv. Antun u tome bude primjer i zagovornik, zaključio je biskup.

Blagdanu je nakon priprave u pobožnosti 13 utoraka sv. Antunu pretvodila i bliža, trodnevna duhovna priprava koju su zajedno vodili gvardijan fra Leopold i župnik fra Gabrijel. Prve i druge večeri Trodnevnice prije mise molila se Krunica sv. Antunu, a treće večeri, u predvečerje blagdana, molila se Pjevana molitva prve večernje božanskoga časoslova u čast sv. Antuna Padovanskog.

Duhovno-rekreativni susret na Učki

Na Učki održano 3. istarsko planinarsko hodočašće

Usubotu, 1. lipnja 2019. godine, na južnom grebenu Učke održano je 3. istarsko planinarsko hodočašće. Potaknuti sve većim zanimanjem, hodočašće su i ove godine organizirali istarski planinari Vladimir Rojnić, Darko Kalac i Milićević Topić, u suradnji s Franjevačkim samostanom iz Pazina. Na polasku u Maloj Učki okupilo se 60 planinara i ljubitelja prirode iz svih krajeva Istre, najviše iz Pule, Pazina, Buzeta i Labina. Uvodnu molitvu inspiriranu Franjinom Pjesmom stvorova predvodio je fra Marinko Klaić. Potom smo se uputili Istarskim planinarskim putom na jug, uz mogućnost isповijedi u hodu tijekom cijelog hodočašća. Nakon dugoga kišnog razdoblja, zelenilo usputnih šumaraka i cvijeće na livadama upravo počinje bujati. U napuštenom selu Podmaj gradi se nova kuća, na starim temeljima. S bijele ceste uz područje Senožeti (sjenokoše) pogled često skreće ka Boljunskom polju i zvonicima na brežuljcima središnje Istre.

Sveta misa pod kipom Majke Božje

Nakon dva sata umjerena hoda stizemo do planinske kućice „Zemaljski raj“ na prijevoju Bodaj. Tu nas dočekuje njezin vlasnik gospodin Josip Mohović iz Mošćeničke Drage, a pridružuju se i sedmorica žitelja iz obalnih

mjesta, pristiglih vozilima. Po kratku predahu produžujemo zajedno na razglednu visoravan (odmorište) pod vrhom Brgud 907 m, gdje ćemo ispod kipa Majke Božje slaviti sv. misu. Kip je devedesetih godina prošloga stoljeća postavio gospodin Mohović, kao zahvalu za uspješan obiteljski i poduzetnički vijek. Ove godine ukrasio ga je svježe ubranim božurima s okolnih pašnjaka. Ispod nebeskoga plavetnila kojim plove proljetni oblaci, uz kulisu planinskih vrhova, ovo prekrasno mjesto postaje dostoјno svetoga čina koji slijedi. Sv. misu slavi fra Josip Vlašić, a koncelebriraju fra Darko Tepert i vlč. Dariusz Szymanski, župnik Sv. Lovreča Labinskog. U nadahnutoj propovijedi fra Darko tumači kako ljepotu prirode, stvorene za čovjeka, upotpunjuje tek otajstvo Isusova tijela i krvi na mišnom stolu, žrtvovanih i darovanih opet čovjeku - nama. Tako, ova Božja djela postaju izvor našega ljudskoga dostojanstva i veličine. Pjevanje predvode pjevači Pazinjani, a sv. pričesti pristupaju skoro svi nazočni.

Druženje i povratak

Nakon mise slijedi zajednička fotografija, ručak i druženje u dvorištu planinske kućice. Puno toga želimo razmijeniti jedni s drugima, a neki hodočasnici danas slave i rođendan.

Ugodno je u Zemaljskom raju, ali dolazi vrijeme za oproštaj od gostoljubiva domaćina. Povratak je po Istarskom planinarskom putu preko visoravni Balin, zatim pastirskom stazom preko Petehova Brega, te konačno planinarskim putom koji iz Mošćeničke Drage vodi natrag do Male Učke. Sveukupno, prohodana je kružna tura od deset kilometara, uz spust i uspon od 320 metara. Poslije kišnih dana vidljivost je odlična. Na visoravni Balin poneki planinar po prvi put zadržano promatra veličanstven Vojak i obližnji Perun te obrise goranskih i slovenskih vrhova u daljini. Na Maloj Učki hodočasnici izmjenjuju dojmove te se nakon pjesme i blagoslova nevoljko oprštaju, s nadom u ponovni susret dogodine.

(Tekst: Vladimir Rojnić; Fotografije: Darko Kalac)

13. susret Hrvata u Padovi uz blagdan hrvatskoga svetca Leopolda Bogdana Mandića

Prije 13 godina, kada je održan prvi susret Hrvata Italije u Padovi, kao svečanost uz osnivanje Hrvatske zajednice u Venetu, osnivači i organizatori nisu planirali nastavak tih susreta. Međutim, duhovna snaga toga simpatičnog i skromnog hrvatskog svetca privukla je Hrvate, i ne samo iz Italije, da se ovi svibanjski susreti nastave. I krenuli su susreti iz godine u godinu s brojnim vrijednim hrvatskim programima u čast hrvatskog svetca, kojeg Padovanci i Talijani vole i duboko poštaju te za sve iseljene Hrvate. Ta tko će najbolje razumjeti tugu i nostalгију jednog iseljenika ako ne onaj tko je i sam to iskusio. A sv. Leopold je u strogoj poslušnosti cijeli život proveo u tudini, s trajnom čežnjom da barem nakon smrti dođe među svoj narod. Inicijatori ovih okupljanja bili su Hrvati iz Veneta, na čelu s gospodom Dubravkom Čolak, prvom predsjednicom Hrvatske zajednice u Venetu, i tadašnjom voditeljicom pulske podružnice Hrvatske maticе iseljenika Anom Bedrina koja je također neko vrijeme živjela u Padovi. Nekoliko godina kasnije organizaciji se pridružila i Maja Mozara, voditeljica

Podružnice Hrvatske maticе iseljenika iz Dubrovnika. Izmjerenjivali su se tako tijekom 13 godina istarski, dalmatin-ski, dubrovački i slavonski programi. Predstavljena je bogata kulturna baština gotovo cijele Hrvatske, kao i brojni ugledni hrvatski umjetnici: glazbenici, slikari, književnici i brojna folklorna društva. Svojom nazočnošću i finansijskim doprinosom ovaj su projekt, do prošle godine, podržavali Državni ured za Hrvate izvan RH i sva diplomatska predstavništva Republike Hrvatske u Italiji: u Rimu, Vatikanu, Trstu i Milanu. Iako je ove godine potpora izostala, uz zagovor sv. Leopolda i dobru volju hrvatskoga naroda, ne samo iz Italije, projekt ide dalje. Susreti Hrvata postaju sve brojniji, sve privlačniji za sve širi krug Hrvata. Ovaj hrvatski svetac zagovornik je svih Hrvata, posebno onih koji su daleko od svoje domovine, kao što je i on sam to bio. Iako službeno nije proglašen zaštitnikom hrvatskih iseljenika, na ovim susretima i šire po svijetu, on to već jest, po volji i ljubavi svoga naroda u tudini.

Ovogodišnji susreti Hrvata u Padovi, uz proslavu blagdana sv.

Leopolda, održani su 4. i 5. svibnja u organizaciji Hrvatske zajednice u Venetu, s predsjednicom Duškom Madunić, i uz Hrvatsku maticu iseljenika – Podružnicu Dubrovnik, s voditeljicom Majom Mozara. Kao svake dosadašnje godine logističku potporu dala je i Ana Bedrina.

Dvodnevni program počeo je u subotu koncertom Limene Glazbe "Ston", uz dirigenta Dražena Laskača, i klape "Stina" iz Ploča, dok je u nedjelju služena sveta misa koju je predvodio don Josip Barišić, župnik Župe sv. Nikole u Čilipima, u koncelebraciji s fra Nikolom Rožankovićem te uz liturgijsko pjevanje pločanske klape "Stina".

Susretu u Padovi, uz brojne Hrvate koji žive u Italiji i hodočasnike iz Domovine i iseljeništva, nazočili su predstavnici hrvatskih veleposlanstava iz Rima i Svetе stolice, generalna konzulica iz Trsta, kao i konzuli te predstavnici hrvatskih udruga u Talijanskoj Republici.

Na susretu su sudjelovali i načelnik Općine Ston Vedran Antunica i direktorka Turističke zajednice Ston Fani Slade. Glazbenici iz Stona i Ploča nastupili su u prepu�oj crkvi u Svetištu sv. Leopolda i oduševili sve prisutne.

I ovogodišnji je Susret potvrda tradicije zajedništva domovinske i iseljene Hrvatske.

Predupisi na seminare Metropolitanskoga pastoralnog instituta u Rijeci

Na tragu poziva Crkve na novu evangelizaciju, osobito poziva pape Franje, Metropolitanski pastoralni institut u Rijeci nudi pomoć u formaciji vjernika laika. Novost je nove pastoralne godine *Tečaj dinamike duhovnog života*.

Preporučujemo u sljedećoj pastoralnoj godini 2019./2020. neki od četiriju seminara na našem Metropolitanskom pastoralnom institutu u Rijeci, ovisno o potrebi u župi, kao i o Vašem osobnom afinitetu.

Za rad s određenom dobnom ili interesnom skupinom vjernici laici mogu upisati dvogodišnji *Teološko-katehetski seminar za pastoralne suradnike i župne animatore*. Za upis na ovaj seminar potrebna je preporuka župnika.

Ako netko od vjernika laika želi raditi na osobnom razvoju u smislu upoznavanja vjere i teologije, imamo dvogodišnji *Seminar za teološku kulturu laika*.

Treći je seminar *Tečaj novinarstva – Odgoj za medije* koji traje 8 subota. U službi nove evangelizacije, mediji u župi imaju veliku ulogu.

Cetvrti je seminar *Tečaj dinamike duhovnoga života*.

Pojam „duhovnost“ danas se vrlo često čuje i koristi, ali što je zapravo duhovnost, koje su karakteristike kršćanske duhovnosti, kako se napreduje na putu duhovnosti, koga susreće-

mo, tko nas vodi po tom putu i koji nam je krajnji cilj, sve su to pitanja koja ćemo postavljati na ovom tečaju.

Obradivat će se teme koje propituje i o kojima razmišlja suvremeni vjernik danas u svijetu, kao npr.: načela kršćanske duhovnosti, općenito poziv na svetost i put k savršenosti/svetosti, Isus kao ključ duhovne teologije, Isus kao uzor slušanja, kršćanski duhovni uzori poput sv. Terezije Avilske, sv. Franje Asiškog, sv. Ignacija Lojolskog, suvremeni duhovni pokreti, razlikovanje kršćanske i New Age duhovnosti, pojam oprosta, duhovna borba, čišćenje, duhovna kriza, askeza i mistika, prosvjetljenje, mistično sjedinjenje, karizme, liturgija i duhovnost, duhovno savjetovanje, uvođenje u otajstvo kršćanske molitve...itd.

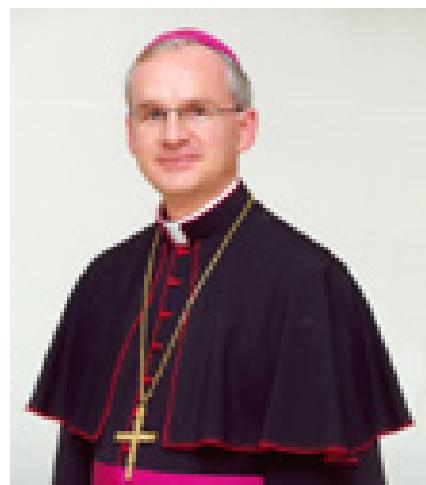
Osim Uprave MPI-a, predavači su profesori s Teologije u Rijeci.

Tečaj je prvenstveno namijenjen onima koji su već prošli neki od seminara na našem Institutu, kao i onima koji već imaju teološku naobrazbu u smislu vlastite duhovne nadgradnje i razvitka.

Za sve informacije možete se obratiti na (051) 345-139 ili na 091 1984 984. Webna je stranica MPI-a www.mpi-ri.com, a e-mail adresa je mpi.rijeka.hr@gmail.com.

U lipnju i srpnju imamo predupise, a u rujnu upise na Seminare.

NADBISKUP PETAR RAJIĆ - NOVI APOSTOLSKI NUNCIJ U LITVI

Papa Franjo je 15. lipnja, apostolskim nuncijem u Litvi, imenovao nadbiskupa Petra Rajića, naslovnog nadbiskupa Sarsenteruma, dosadašnjeg apostolskog nuncija u Angoli, Svetom Tomi i Principu.

Nadbiskup Petar Rajić je hrvatskoga podrijetla. Rođen je 1959. godine u Torontu. Za svećenika je zaređen 1987. godine i inkardiniran u Trebinjsko-mrkansku biskupiju. Završio je studij kanonskog prava. U diplomatsku službu Svetе Stolice stupio je 1993. godine. Djelovao je u papinskim predstavništvima u Iranu i Litvi, te pri Odjelu za opće poslove Svetе Stolice.

Papa u miru Benedikt XVI. imenovao ga je 2. prosinca 2009. godine naslovnim nadbiskupom Sarsenteruma i apostolskim nuncijem u Kuvajtu, Bahreinu i Kataru, te istodobno papinskim predstavnikom na Arapskom poluotoku. Papa Franjo ga je potom 27. ožujka 2015. godine imenovao apostolskim nuncijem u Jemenu, te u Ujedinjenim Arapskim Emiratima. Dana 15. lipnja 2015. godine, papa Franjo ga je imenovao i apostolskim nuncijem u Angoli, Svetom Tomi i Principu.

(Izvor: <https://www.vaticannews.va>; Fotografija: <http://www.avona.org>)

IN MEMORIAM:

VLČ. BOŽO MILANOVIĆ

18. lipnja 2019. godine oprostili smo se od vlč. Bože Milanovića, umirovljenog svećenika Porečke i Pulsko biskupije u njegovoj rodnoj župi Kringa. Riječi zahvale za život i predano svećeničko služenje vlč. Bože izrekao je mons. Vilim Grbac, generalni vikar Porečke i Pulsko biskupije.

Poštovani svi okupljeni na ispraćaju vlč. Bože Milanovića, poštovana rodbina i prijatelji!

U ime svećenika, redovnika i redovnica naše Porečke i Pulsko biskupije ovoga vam časa želim izraziti najiskreniju sućut.

Dozvolite mi da se sa nekoliko riječi osvrnem na njegov životni put.

Vlč. Božo Milanović je rođen 23. travnja 1920. godine u mjestu Brinjanu u župi Kringa od roditelja Franje Milanovića i Foške r. Vitulić. Osnovnu školu je pohađao u Krngi, srednju školu je pohađao u Kopru, a teologiju je pohađao u Gorici gdje je i stekao svećeničku formaciju. Za svećenika je zaređen 4. lipnja 1944. godine. Mladu misu je slavio ovdje u Krngi i to 9. srpnja 1944. godine.

Prva služba nakon ređenja bila je služba kapelana u Lanišću, sa upravljanjem Bresta i Sluma, i to od 1. rujna 1944. do 15. studenog 1946. godine. Od toga datuma postaje župnikom župa Dolenja Vas i Vranje, a od 20. listopada

1949. godine i župe Boljun. Tu službu vrši do umirovljenja 23. listopada 2009. godine. Neko vrijeme, od 1991. do 1993. godine, upravlja župama Lanišće, Brest i Slum. Od umirovljenja do kraja života boravi u Puli u Svećeničkom domu Betanija. Dana 15. lipnja 2019. godine, ispraćen sakramentima, preselio se u život vječni.

Poštovani svi ovdje okupljeni, kada god se okupljamo na ispraćaju jedne osobe sigurno osjećamo i poštovanje i zahvalnost. Danas itekako imamo razloga zahvaliti Bogu za 99 godina života i 75 godina svećeništva vlč. Božu Milanoviću.

Vlč. Božo je u svom životu, upravo na početku svog svećeništva, doživio svu težinu ratnog i poratnog vremena. Kao mladi svećenik hrabro je živio svoje svećeništvo i u najtežim povijesnim momentima Crkve u Istri i u našoj domovini. U svojoj svećeničkoj službi u župama na sjeveru Istre bio je dosljedan i odgovoran. Bio je savjestan u vršenju svoje svećeničke službe i u vrijeme kada je vjeru i svećeništvo trebalo svjedočiti svojim životom. Za njega, kao i za generacije svećenika koji su djelovali u to vrijeme u našoj biskupiji, mučenička smrt blaženog Miroslava Bulešića u Lanišću 24. kolovoza 1947. sigurno je bio događaj koji je obilježio njegov budući život. Mučenička smrt Miroslava Bulešića bila je nadahnuc i poticaj mlađim svećenicima da svoje svećeničko poslanje žive i odvažno i odgovorno. Tako je svoje svećeništvo živio vlč. Božo Milanović punih 75 godina. Nadamo se da su mu na tome zahvalne mnoge generacije koje su preko njegovih ruku primale sakramente krštenja, potvrde i

euharistije. Da su mu zahvalni mnogi koji su preko njegove osobe doživjeli susret s milosrdnim Ocem u sakramentima sv. isповijedi. Da će njegovu službu i poslanje znati cijeniti mnogi kojima je nastojao prenijeti riječi utjehe i nade u teškim životnim trenutcima. Njegov svećenički život bio je u znaku služenja. Često ne u lakin okolnostima i uvjetima. Trudio se je prenijeti Božju riječ do svakog čovjeka koji mu je bio povjeren. Živio je svoje svećeništvo bez puno hvale i zahvale, često jednostavno i samozatajno, upravo onako kako priliči svećeničkom životu. Za sve što je činio i nastojao činiti nije očekivao ni priznanje ni zahvalnost. Radi toga vjerujemo da je po riječima sv. Pavla „dobar boj bio, trku završio i vjeru sačuvalo“.

Vjerujemo da mu je dobri Otac kome je cijeli život nastojao služiti pripravio „vijenac pravednosti“.

Ovo je prigoda da u ime cijele naše Porečke i Pulsko biskupije izrazimo svoju zahvalnost svima koji su vlč. Boži bili od pomoći u njegovim potrebama, posebno izražavamo zahvalnost nećakinji Gracijeli Marić za njezinu dobrotu i požrtvovnost kojom je nastojala biti od pomoći kada god je to bilo potrebno, kao i Svećeničkom domu Betanija u Puli i njegovim djelatnicima koji su ga pratili tijekom njegovog boravka u Domu.

Neka ga na putu prema vječnosti prate naše molitve.

Neka ga prati i naše poštovanje i naša zahvalnost.

Neka mu Bog podari život vječni i mjesto u nebeskom kraljevstvu.

Proljetni susret djelatnika Vojnog ordinarijata u Valbandonu

Od 11. do 14. lipnja održavao se u policijskom odmaralištu Valbandon redoviti proljetni susret djelatnika Vojnog ordinarijata.

Susret je započeo u utorak, 11. lipnja, u večernjim satima zajedničkim okupljanjem u Valbandonu. Voditelji susreta bili su generalni vikar Vojnog ordinarijata don Marko Medo i policijski kapelan za Policijsku upravu istarsku don Ilija Jakovljević.

U srijedu, 12. lipnja, za sudionike susreta održan je niz predavanja na temu „Rimski vojnici kršćani na području hrvatskih zemalja“. Gost predavač bio je doc. dr. sc. Ivan Matijević, profesor na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Splitu, koji je progovorio o rimskome vojnemu sustavu i o kršćanstvu u doba Rimskog Carstva.

Sudionici susreta nakon predavanja sudjelovali su u misnom slavlju u crkvi bl. Miroslava Bulešića. Svetu misu je predvodio don Ilija Jakovljević koji je naglasio kako stavljamo euharistiju upravo u središte našeg dana. Pozvao je sve prisutne na zajedništvo i međusobni oprost po uzoru na blaženog Miroslava Bulešića.

Sljedeće predavanje održao je dr. sc. Stipan Trogrić na temu svećeništva u Istri za vrijeme talijanske okupacije između dva svjetska rata. On je približio sudionicima susreta izazove s kojima su se suočavali svećenici u to doba.

Trećega dana susreta (četvrtak, 13. lipnja), sudionici su išli na studijsko putovanje te su posjetili Labin i Pićan. U Labinu su posjetili župnu crkvu Blažene Djevice Marije u kojoj ih je dočekao župnik Mirko Vučković. Župnik im je predstavio povijest crkve koja seže od 11. st. te nosi obilježja različitih umjetničkih razdoblja. Nakon razgleda uslijedilo je kratko druženje uz okrepnu u župnim prostorijama. Potom su svi posjetili Pićan koji je od kasne antike pa do 18. st. bio sjedište Pićanske biskupije. Središnji događaj toga dana bila je sveta misa koja se slavila u pićanskoj župnoj crkvi Navještenja Blažene Djevice Marije. Pićanski župnik, kanonik preč. Antun Kurelović je gostima predstavio povijest Župe Pićan te ih prigodno ugostio, a gosti su njemu čestitali imendan.

U večernjim satima održan je sastanak u Valbandonu kojim je koordinira generalni vikar don Marko Medo. Predstavljeni su novi djelatnici Vojnog ordinarijata te se raspravljalo o aktualnostim i pastoralnim programima u vojnoj biskupiji.

U petak, 14. lipnja, sudionici su se u rano jutro uputili prema svojim domovima. Putem su se pridružili proslavi Dana kapelanje „Sveti Vid“ u župnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Rijeci. Tamo je i formativni susret zaključen zajedničkim druženjem.

U LABINU PROSLAVLJENA GOSPA FATIMSKA

Uponedjeljak, 13. 5. 2019. u crkvi sv. Franje u Labinu proslavljen je patron župe Gospa Fatimska. Slavlje je predvodio župni vikar iz Župe Rođenja Marijina u Gornjem Labinu vlč. Boško Čatlak, u zajedništvu sa svećenicima Labinskoga dekanata. U okupljenima je vidio „vojsku koja će se boriti za spasenje ljudskih duša molitvom, dobrim djelima i žrtvicama koje će prikazivati za obraćenje i spasenje, prije svega svojih obitelji, rođaka, prijatelja i ovoga kraja - onako kako je to zatražila od malih vidioca Jacinte, Franje i Lucije Gospoda koja im se ukazivala.“ U sebi svojstvenom humorističkom stilu pozvao je djecu da budu „spasiteljičići“.

Poslije mise slijedio je blagoslov djece, zatim igrokaz „Ekolozi i smetlari“ (rad spisateljice Ankice Svirač, objavljen u MAK-u), a potom, budući da smo ujedno slavili i Majčin dan, slijedile su recitacije u čast majkama i Nebeskoj Majci. Svi su vođeni svojim katehisticama Jagom i Adrianom, a izvođači su bili prvpričesnici i prvpričesnice. Potom je župnik pozvao djecu da povedu svoje majke naprijed kako bi primile „malen darak“, stilski napravljene bijele ruže – rad članica Župnoga Caritasa (Labina, i Gornjeg i Donjeg).

Ovo lijepo druženje s Bogom, Majkom Božjom i vjernicima Dekanata završilo je druženjem ispred crkve – kolačima i pićem koje su pripremili domaće župljanke. (BiB)

ZLATNI JUBILEJ U ŽUPI SV. PAVLA U PULI

Naši dragi i aktivni župljanini Laura i Ernesto Rodella 24. travnja ove godine proslavili su 50. obljetnicu braka u župnoj crkvi sv. Pavla u Puli. Laura je rođena 30. srpnja 1943. godine u istarskom selu Prapoće, no cijeli svoj život provela je u Puli, dok je Ernesto rođen 8. travnja 1941. godine upravo u Puli. Oboje su cijeli svoj radni vijek odradili u već spomenutom gradu, Laura u Trikotaži, a Ernesto u Uljaniku. Vjenčali su se 6. travnja 1969. godine u crkvi sv. Antuna u Puli, i to na dan Uskrsta. Od 1993. godine dio su župne zajednice sv. Pavla do današnjega dana. Cijela je obitelj vrlo aktivna u župnim aktivnostima, od najmlađega do najstarijega člana, u ministiranju i pjevanju u crkvenom zboru. Neka ih Bog blagoslov tijekom još mnogih sretnih i zajedničkih dana kako bi svoje prekrasno zajedništvo mogli prenositi i ostalim župljanim.

(Milan Mužina, župnik)

Slavlje slike mise u Baštiji

Crvica u koritu rijeke Mirne podignuta je prije mnogo stoljeća, kada je tamo bila frekventna luka i prema usmenoj predaji, ali i nekim zapisima slavila se Gospa od Bastije pred kraj svibnja. Mjesto se zove Bastia (i Baštija nakon 1945.) jer prema usmenoj predaji – prije mnogo su stoljeća krajem svibnja, mornari, tj. „batela-

ni“, plovilom „batelom“ vozili veliki kip Gospe za neku crkvu u sjevernoj Istri, ali mornari „batelani“ iznenada su čuli glas koji je dolazio iz Gospina kipa i koji je rekao: „Basta!“ Na to su zaustavili plovilo „batel“, iskrcali kip i ubrzo je na tom mjestu, u samom koritu rijeke Mirne, sagrađena crkvica. Tijekom stoljeća ljudi su puno hodočastili prema crkvici posvećenoj Gospo na tom mjestu, održavale su se mise, a posebno je svečano krajem svibnja – Gospina mjeseca.

Nakon 1954. g. i masovna iseljavanja stanovnika s ovoga područja, tradicionalne misne krajem svibnja i dalje su se održavale, ali crkvica je

evidentno propadala, pogotovo što se i vodostaj rijeke Mirne znao previše dizati. Nakon melioracije korita prijetilo je i urušavanje i nestanak crkvice.

Zahvaljujući Božjoj providnosti, župa Grožnjan skoro je 50 godina imala vrlo radišna, neustrašiva i uporna župnika vlč. Irenka Galla, koji je znao iskoristiti „nove vjetrove“ tako da je krajem svibnja 2000. g. otvorena potpuno obnovljena crkvica. Na spomen-ploči u crkvici su navedeni veći donatori, a svoj su doprinos dali svi župljanini Grožnjana i okolnih župa.

Misa se održava svake godine zadnje subote u mjesecu svibnju.
(Valeria)

SAKRAMENTALNA ŽUPNA SLAVLJA kao žarišta nove evangelizacije

Poštovani čitatelji! Evo nas i s lipanjskim brojem Ladonje, mnogima je to drag istarski mjesecačnik koji nas prati na putu vjere i vjerničkih događanja širom našega poluotoka. Za nama je tijek školske godine, vjerouauk i druge aktivnosti. Ne bi smjela biti za nama nedjeljna misa, koja je trajni znak Kristovih vjernika na vjerničkom putu. S uskrsnim blagdanima zaredala su u našim župama sakramentalna slavlja: pričesti, krizme, također i krštenja i, dakako, više ženidbenih slavlja. Ta su slavlja dala pečat svečanosti mnogim i svim većim župnim zajednicama. Ispravno

je očekivati da se to prepozna i u rastu i pomlađivanju naših župa. To je i znak uspješnosti naše evangelizacije, a za koju smo suodgovorni i mi u pastirskoj zadaći i vi u vjerničkoj zadaći, osobito roditelji i mladi. Samo zajedno možemo autentično izgrađivati župnu zajednicu. Svakako svečana slavlja sakremenata u župi nose u sebi duhovna žarišta koja na evangelizacijski način podržavaju i ražaraju Isusovu pobjedničku novost u nama. Tako raste i vjernički zanos za Krista, mir i radost Duha Svetoga i naše prijelazne uz Njegovu Crkvu, našu župnu zajednicu.

Ovo vrijeme od Vazma prema ljetu posebno je pogodno vrijeme za slavlja, kako nam je svima poznato. To je kao ognjište koje posebno sabere župnu zajednicu te joj daje mogućnost duhovnoga prožimanja i zanosa.

– Krštenici, posebice kad ima više krštenika, pokazuju nove mladice koje kao udovi izrastaju iz Kristove smrti i uskrsnuća, pritjelovljuju se Kristovu

Vazmu, a vjernička zajednica biva obogaćena novim članovima. A kad se radi o djeci koja to već razumju, jer će i za koju nedjelju biti pričesnici, to biva još jasnije. Tu je radost Božje djece, koja se smiju Bogu obraćati s Abba-Tata. Kakve šanse za Evangelizaciju i takve naizgled male prilike!

– Pričesnici, možda zgodnija riječ nego prvopričesnici jer više sugerira da su sudionici slavlja ušli u skupinu pričesnika koji trebaju nastaviti svoj put s Isusom Kristom u župnoj zajednici. Primati duhovnu hranu u Božjoj riječi i Tijelu Kristovu znači živjeti prijateljski odnos s Kristom i obiteljske duhovne odnose međusobno. To je doživljavanje Crkve u evangelizaciji jer vjera postaje nutarnje iskustvo, snaga i radost za dalje.

– Krizmanici ili potvrđenici, koliko ih ima i ove sezone! A koliko ih ostaje u zajednici?! Mnogo pitanja i za nas i za njih, kako mi dajemo, a kako oni primaju i još kako se uključuju i podržavaju obitelji? To bi mogla biti godišnja tema, sa sugestijama za provedbu.

Svakako s gledišta nove evangelizacije, tu je Crkvena prilika da mladi kršćani uđu u dublje i osobnije zajedništvo s Kristom koji i njima poručuje: „Kao što je mene ljubio Otac, tako sam i ja ljubio vas.“ I tako se nanovo evangelizira Crkva... No, odatle proizlazi i poslanje jer krizma jače povezuje s Crkvom i njenim poslanjem. Tu je prilika da mladi vide što mogu lijepoga učiniti u svojoj mjesnoj Crkvi, u župi, kako se mogu aktivno uključiti u neke njima bliže

aktivnosti (čitanje, pjevanje, biblijski panoi, župni Caritas...).

Nakraju to nije pitanje samo svećenika i djece/mladih nego i obitelji/roditelja. Vjerojatno će zajednički pristup tim gorućim pitanjima unaprijediti put evangelizacije.

Milivoj Koren, pročelnik Vijeća za obitelj i novu evangelizaciju

SUSRET KOD IZVORA

XXIV. Književni susret BADAVCA 2019. „NEBO SE PENJE NA USNE“

Riječima proslova i pjesmom dobrodošlice „Di je Badavca“, u interpretaciji Slavića i Lucije Milohanić, kod legendarnoga izvora žive vode Badavce, u Karojskome polju nedaleko sela Rapavela, posljednje nedjelje svibnja (26. 5.) započeo je 24. Književni susret Badavca 2019., ove godine pod geslom „Nebo se penje na usne“.

Krenuvši od vrutka, oglasivši se rogom i svirajući mih, Drago Draguzet u istarskoj narodnoj nošnji stupio je pred mnogobrojnu publiku i pročitao ulomak iz znamenitoga srednjovjekovnog spomenika kulture – listine „Istarski razvod“. Nakon proslova i uobičajenog „Čtenja Istarskoga razvoda“ te pozdrava organizatora i moderatora ove manifestacije Tomislava Milohanića, uslijedio je nastup književnika sudionika ovogodišnjega Susreta.

„Moje drago serce“

Vjekoslava Jurdana predstavila se pričom o Katarini Zrinskoj „Moje drago serce“, pisano u stilu i duhu spisateljice Katarine. Tom je pričom osvojila prvu nagradu za priču na jubilarnom 10. Susretu duhovnog književnog stvaralaštva „Dr. Stjepan Kranjčić“ u Križevcima. Na istom je susretu za priču drugonagrađen Tomislav Šovagović, koji je publici na Badavci predstavio svoju nagrađenu priču „Putovanje“, o smrti blaženoga Alojzija Stepinca i o

župniku Stjepanu Kranjčiću. Obje su priče objavljene u zborniku „Bog nosi moje cipele“.

Diana Rosandić Živković pročitala je priču „Kamen“ iz svoje knjige „Strah od konja“, dok je Daniel Mohorović pročitao svoju priču „Pina i Karlo sin“ na zvučnoj labinskoj cakavici. Tomislav Milohanić (Slavić) predstavio se publici pričom na čakavštini „Štabelo zasoleno“ u kojoj progovara o neslozi u obitelji i posljedicama.

Avelina Damijanjević Draguzet pročitala je priču „Boh van daj sreću, dobri judi!“ na zvonkoj i arhaičnoj creskoj cekavici iz svoje nove zbirke. Danila Linić predstavila se s nekoliko zapisa o baštini, a književni je program susreta zaključio Drago Draguzet čakavskom pričom „Potopljena brajda, aj, joh!“

Glazba, slike, recitacije i ples

Plesom, recitacijom i glazbom susret su obogatili učenici Osnovne škole Vladimira Nazora Pazin, Područne škole Karoja, članovi Udruge Kum-

panija Kosirići iz Tinjana te duo Avelina i Drago Draguzet. Članice literarne grupe PŠ Karoja (Lucija, Nensi, Petra i Viktorija) recitirale su pjesme pjesnika i svoje vlastite na temu igre, ljepote prirode, izvora... Djevojčice iz Kumpanije Kosirići (Anabel, Tina, Sara, Lana, Maris, Eva, Mia, Sara) u istarskim tradicijskim nošnjama izvele su veselo igrokaz Igre oko lokve. Pjevanjem njihove zajedničke autorske pjesme „Istrijanka“, uz pratnju pastirske svirale i usne harmonike, duo Avelina i Drago razgalili su sve okupljene oko izvora. Na poprištu ovoga zanimljivog književnog druženja priređena je i izložba slika (ulja na platnu) Amine Konate Visintin, koja se estetski uklopila u ljepotu krajobraza. Književni susret Badavcu tradicionalno organizira Istarski ogrank Društva hrvatskih književnika u suradnji s Udrugom Valigaštar i Gradskom knjižnicom Poreč, a pokrovitelji su mu Općine Karoja, Višnjan i Tinjan. (T. M.)

Maria Banko: “KUCO MORO”

U izdanju nakladnika Josip Turčinović d.o.o. Pazin izašla je knjiga „KUCO MORO“ autorice Marie Banko. Knjigu su uredili Silvia Banko i Klaudio Banko. Grafičko-idejno rješenje izradio je Klaudio Banko. Knjiga je napisana u grajansko-kampanjolskom „dijalektu“ i sadrži: *Uvodnu besedu*, slijede zapis u *Dnevniku* od 2011. do 2014., zatim *Štorije* (12 kratkih priča) i *Ričoslovniki* (Grajankso - Hrvatski, Kampanjolsko - Hrvatski).

Danas san bila u Pazinu poli fratri. Svakog toliko mi rabi pojti poli patera Orlića, da njigova dobroćudna pojava i dobronamjerna besida uliju u dušu jeno malo spokoja i kuraja... A danas su bila otprta vrata za na šternu, pak nisan mogla, a da ne pogledan malo uokolo. Koje je to prekrasno mjesto; usamljeno, tiho, staro i sveto... Mesto za dušu... (Iz zapisa Dnevnika 30. 8. 2013.)

Knjigu možete nabaviti u knjižarama Josip Turčinović d.o.o. u Pazinu, Poreču i Puli.

Dr. sc. Stipan Trogrlić:

„Katolička crkva u Istri između otpora i potpore talijanskoj vlasti u Istri 1941. – 1943.“

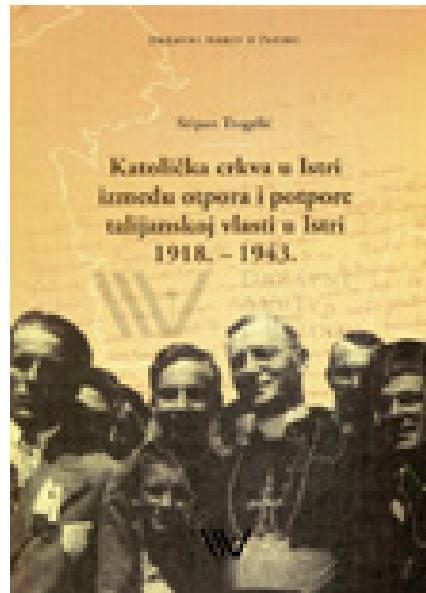
Utorak, 28. svibnja, u Velikoj dvorani Državnoga arhiva u Pazinu predstavljena je knjiga „Katolička crkva u Istri između otpora i potpore talijanskoj vlasti u Istri 1918. – 1943.“, autora dr. sc. Stipana Trogrlića, eminentnoga povjesničara, ponajboljem poznavatelja povijesnih okolnosti, života i opstojnosti Crkve u Istri u tim teškim vremenima prve polovice XX. stoljeća. Riječ je o jubilarnom, pedesetom izdanju u ediciji Posebnih izdanja Državnoag arhiva u Pazinu te četvrtu izdanje koje je ovaj autor objavio u izdanju Državnoga arhiva u Pazinu (DAPA).

O knjizi su, osim autora, govorili: ravnateljica pazinskog državnog arhiva Mirela Mrak, glavni i odgovorni urednik izdanja dr. sc. Marko Medved te recenzent vlč. dr. Franjo Velčić. Predstavljanju su, osim eminentnih predstavnika povjesničarske i arhivističke struke, nazočili porečki i pulski ordinarij mons. dr. sc. Dražen Kutleša i porečki i pulski biskup u miru mons. Ivan Milovan, brojni svećenici, redovnice i redovnici te mnogi laici iz raznih dijelova Biskupije.

Autor u prvoj poglavljiju donosi opći osvrt na situaciju Katoličke Crkve pred izazovima međuratnoga vremena. U drugome poglavljiju sagledava crkvenu hijerarhiju u Istri i njezin odnos prema talijanskoj vlasti u periodu od 1918. do 1943., s detaljnijim osvrtom na pojedine periode obilježene posebnim modelima političkoga uređenja: vojne vlasti od 1918. do 1920., građansko-liberalnoga parlamentarizma

od 1920. do 1922., fašističkoga totalitarizma od 1922. do 1929., pa sve do sklapanja konkordata. U posebnom poglavljju posvećenom mons. dr. Boži Milanoviću on ga definira: „rodonačelnik istarskog svećeničkog antifašizma“. Sljedeće poglavje, naslovljeno „Na Milanovićevu tragu – primjeri dosljednosti i hrabrosti u otporu fašizmu“, donosi prikaz djelovanja istaknutih svećenika toga doba, s posebnim naglaskom na djelovanje vlč. Leopold Jurce. U devetom poglavljju autor donosi razne zanimljive popise: „podobni, nepodobni, konfinirani, prognani i zatvarani istarski svećenici“. Deseto poglavje donosi prikaz pokušaja i rezultata političke instrumentalizacije crkvenih institucija, s detaljnijim osvrtom na Dječačko sjemenište u Kopru i Centralno bogoslovno sjemenište u Gorici, gdje posebnu pozornost pridaje vjerskoj pouci.

„U deset poglavlja, poredanih kronološko-tematski, obuhvaćena je problematika odnosa trona i oltara u Istri u vrijeme talijanske vlasti od 1918. do 1943. Metodologijom povijesne znanosti nastojali smo uhvatiti različite ritmove tih odnosa na različitim razinama, od one na hijerarhijsko-državnoj razini koja nije idilična, ali ni toliko problematična da bi došlo do prekida kontakata, do one na razini župa, gdje slavenski svećenici i vjernici, stisnuti u crkvene okvire brane slavensku nazočnost u tim okvirima kao posljednju oazu svoje posebnosti i nazočnosti. Unutar složenih odnosa, bremenitih napetostima, između crkvene vlasti u Italiji fašističkog režima, primjetna su nastojanja otklanjanja međusobnih nesporazuma. I jedna i druga strana u tome je vidjela svoju računicu. Crkva se nadala da će režim iskoristiti za rekristianizaciju Italije, a režim se nadao da će učvrstiti svoje pozicije pomoću podrške Crkve. Posljedica će biti ‘politicacija’ Crkve i ‘sakralizacija’ politike. Unutar te sheme teško se snalazilo hrvatsko i slovensko svećenstvo u Istri.

Poslano najprije ‘izgubljenim ovcama’ hrvatskoga i slovenskog naroda u Istri, ono se nije okoristilo približavanjem države i Crkve. Čak štoviše, često je od toga imalo samo štete“, navodi se u zaključku sažetka knjige.

O naravi odnosa između Katoličke Crkve i talijanske vlasti u Istri od 1918. do 1943. autor dr. Stipan Trogrlić na kraju je predstavljanja u izjavi za medije rekao kako se u tom dužem vremenskom razdoblju odnos državnih struktura prema crkvenim strukturama na razini opće Crkve mijenja, a onda on nije jednoznačan ni na razini mjesne Crkve ovdje u Istri. Biskupi su nastojali sačuvati slobodu Crkve i slobodu vjere i osigurati jedan prostor djelovanja. Neki su bili malo kooperativniji prema vlasti, neki su se, kao primjerice, biskup Fogar malo radikalnije suprotstavili, zbog čega su morali i otići. Hrvatsko se svećenstvo generalno suprotstavlja talijanskoj politici talijanizacije, ne samo javnoga i društvenog nego i crkvenog života. Talijansko je svećenstvo najvećim dijelom pasivno, ne suprotstavlja se, ali i ne surađuje s tom vlašću. Samo se mali dio njih aktivno uključuje u podršku talijanskoj politici, zaključio je dr. Trogrlić.

POSJETITE KNJIŽARE "JOSIPA TURČINOVIĆA"

Izdavačka kuća JOSIP TURČINOVIĆ d.o.o. Pazin

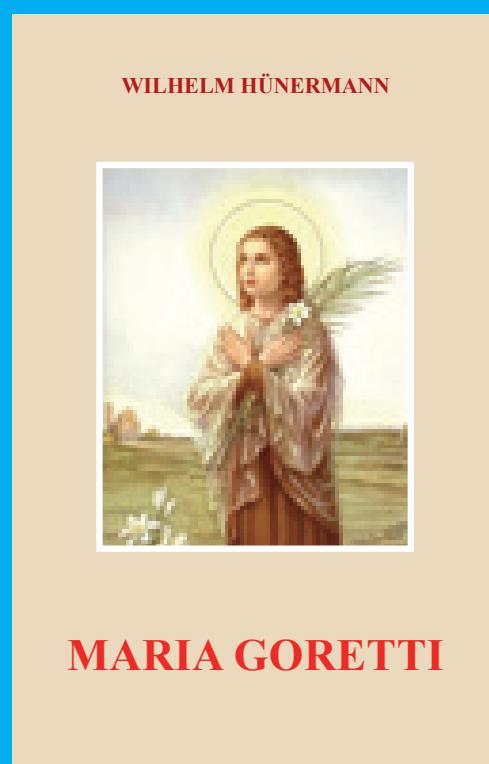
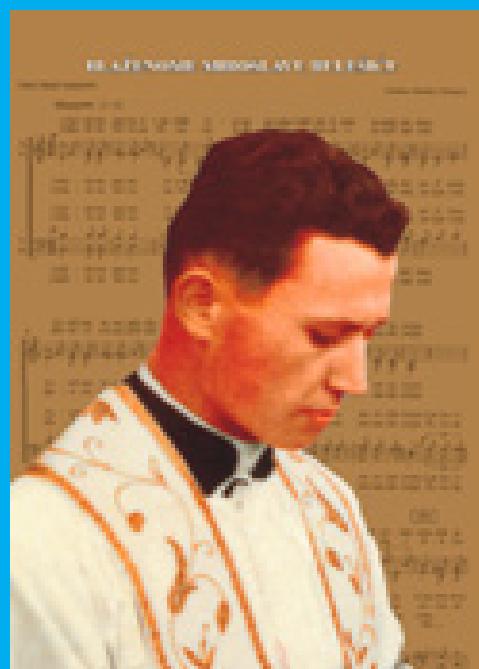
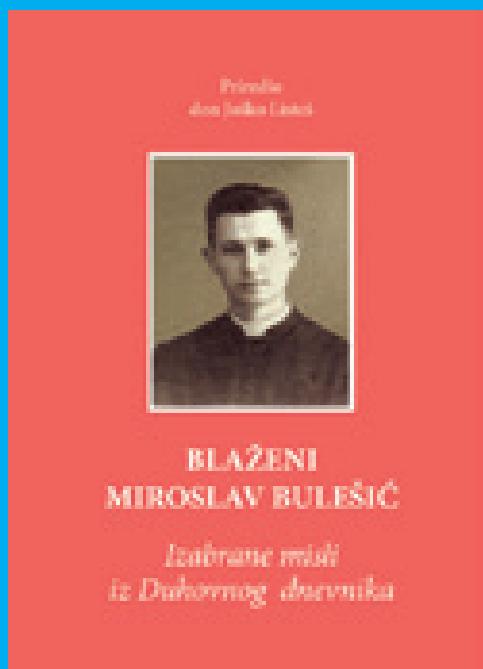
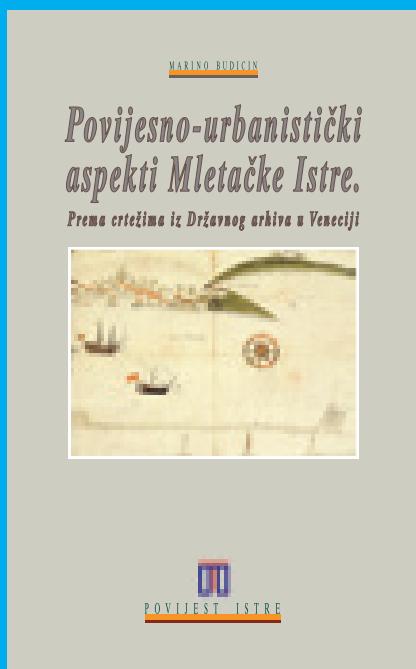
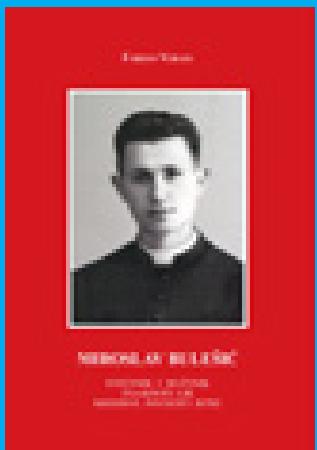
Narudžbe na tel. 052/ 624 342

Prodavaonice:

PAZIN, A. Kalca 2, tel. 052/621 082

PULA, Dantev trg 1, tel. 052/216 498

POREČ, Eufrazijeva 22, tel. 052/451 784

KUCO
MORO

